PL-BY-UA
2014-2020

Cross-border Cooperation Programme
Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020

Funded by
the European Union

O PRZESZŁOŚCI DLA PRZYSZŁOŚCI

About the past for the future Про минуле для майбутнього

Rzecz o dziedzictwie polsko-ukraińskiego pogranicza pod marką lokalną „Malowniczy Wschód"

Publikacja przygotowana w ramach projektu pt.: Współpraca polsko-ukraińska na rzecz rozwoju turystyki oraz zachowania dziedzictwa kulturowego na obszarze objętym marką "Malowniczy Wschód", realizowanego w ramach Priorytetu 1.1 Promocja kultury lokalnej i historii Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina 2014-2020.

Niniejsza publikacja została przygotowana przy pomocy finansowej Unii Europejskiej, w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Odpowiedzialność za zawartość tej publikacji leży wyłącznie po stronie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemi Chełmskiej" i nie może być w żadnym przypadku traktowana jako odzwierciedlenie stanowiska Unii Europejskiej, IZ lub Wspólnego Sekretariatu Technicznego Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś Ukraina 2014-2020.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union, under the ENI CBS Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020. The contents of this document are the sole responsibility of LGD Ziemii Chełmskiej and under no circumstances can be regarded as reflecting the position of the European Union, the MA or the Joint Technical Secretariat of the ENI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020.

Цей документ підготовлений за фінансової підтримки Європейського Союзу в рамках Програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020. Відповідальність за зміст цієї публікації покладається виключно на ЛАГ Хелмської землі і не може бути сприйнята жодним чином як відображення позиції Європейського Союзу, ОУ або Спільного технічного секретаріату Програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020.

PL-BY-UA
2014-2020

Cross-border Cooperation Programme
Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020

Funded by
the European Union

O PRZESZŁOŚCI DLA PRZYSZŁOŚCI

About the past for the future Про минуле для майбутнього

Rzecz o dziedzictwie polsko-ukraińskiego pogranicza pod marką lokalną „Malowniczy Wschód"

Lokalna Grupa Działania Ziemi Chełmskiej

Gmina Białopole

Gmina Dorohusk

Gmina Kamień

Gmina Leśniowice

Gmina Wojsławice

Gmina Żmudź

Gmina Rivne

Malowniczy wschód

Pogranicze - obszar magiczny, na którym ścierają się i przenikają kultury, języki, wiara i zwyczaje.
To tu tworzą się więzi, które nie dotyczą jedynie tego co łączy, ale i tego co dzieli.

Historia pogranicza jest historią tolerancji, akceptowania tego co odmienne i chronienia własnej odmienności. Obok tragicznych wspomnień pozostawiła nam mnóstwo tego co wspólne. Często nie uświadamiamy sobie gdzie jest źródło naszych zwyczajów, wierzeń czy choćby tradycji kulinarnych. Niekiedy ze zdumieniem dowiadujemy się, że to co uważaliśmy za „nasze" przejęliśmy „od nich". Tereny, na których działa Lokalna Grupa Działania „Ziemi Chełmskiej" są świetnym tego przykładem. To pogranicze, na którym przez wieki współistniały trzy religie: prawosławna, żydowska i katolicka, na którym żyli obok siebie Ukraińcy, Żydzi, Polacy oraz przedstawiciele innych nacji. Pozostawili po sobie bogate dziedzictwo w postaci zabytków, rzemiosła, zwyczajów i tradycji. Musimy zrobić wszystko, aby tę spuściznę zachować dla przyszłych pokoleń, by barwna i bogata historia dobrego sąsiedztwa nie została zdominowana przez wspomnienia waśni. Chcemy propagować to co było dobre, piękne, ponadczasowe.

Temu też służy projekt pn. **Współpraca polsko-ukraińska na rzecz rozwoju turystyki oraz zachowania dziedzictwa kulturowego na obszarze objętym marką „Malowniczy Wschód".** Inicjatywa realizowana jest przy pomocy finansowej Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020, w partnerstwie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ziemi Chełmskiej" i gmin: Białopole, Dorohusk, Kamień, Leśniowice, Wojsławice i Żmudź oraz ukraińskiej gminy Rivne. W ramach projektu zrealizowano 8 transgranicznych wydarzeń, w tym warsztaty rękodzielnicze i kulinarne, festiwale kulturowe, turniej aktywności kobiet oraz rajdy rowerowe. Wytyczono i oznakowano trasy rowerowe, jak również wsparto infrastrukturę umożliwiającą lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w turystyce. Wspólnie podjęte działania projektowe ukazały bogactwo tradycji nadbużańskich i potencjał turystyczno-rekreacyjny, jakie oferują te tereny.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania geograficzne i kulturowe, współpraca transgraniczna jest jednym z kluczowych elementów rozwoju turystyki w dorzeczu Bugu. Stworzenie wspólnej marki umożliwi skuteczne konkurowanie o potencjalnych turystów. Lokalne społeczności zyskują zachętę do tworzenia własnych produktów turystycznych, które przyciągną zwiedzających do miejsc historycznych i kulturowych w Polsce i na Ukrainie. Całkowita wartość projektu: 66 055,00 EUR, w tym kwota dofinansowania 59 449,50 EUR.

Borderland - a magical area where cultures, languages, faith and customs collide and permeate.
It is here that bonds are formed that are not only related to what they have in common,but also what divides.

It is here that bonds are formed that are not only related to what they have in common,but also what divides.
The history of the borderland is the history of tolerance, accepting what is different and protecting one's own difference. Apart from the tragic memories, she left us with a lot of what was in common. We often do not realize where the source of our customs, beliefs or even culinary traditions is. Sometimes we are surprised to find out that what we considered to be "ours" we took over "from them". The areas where the Local Action Group of "Ziemia Chełmska" operates are a great example of this. It is a borderland where three religions coexisted for centuries: Orthodox, Jewish and Catholic, where Ukrainians, Jews, Poles and representatives of other nations lived side by side. They left behind a rich heritage in the form of monuments, crafts, customs and traditions. We must do everything we can to preserve this legacy for future generations, so that the colorful and rich history of a good neighborhood is not dominated by memories of the feud. We want to promote what was good, beautiful and timeless.
This is also the purpose of the project entitled Polish-Ukrainian cooperation for the development of tourism and preservation of cultural heritage in the area covered by the "Malowniczy Wschód" ("Picturesque East") brand. The initiative is implemented with the financial support of the European Union under the Poland-Belarus-Ukraine Cross-Border Cooperation Program 2014-2020, in partnership with the Local Action Group "Chełm Land" Association and communes: Białopole, Dorohusk, Kamień, Leśniowice, Wojsławice and Żmudź and the Ukrainian commune of Rivne . As part of the project, 8 cross-border events were carried out, including handicraft and culinary workshops, cultural festivals, a women's activity tournament and bicycle rallies. Cycle routes have been set and marked, and infrastructure has been supported to make better use of cultural heritage in tourism. The jointly undertaken activities project showed the richness of the Bug River traditions and the tourist and recreational potential that these areas offer.
Taking into account geographic and cultural conditions, cross-border cooperation is one of the key elements in the development of tourism in the Bug basin. Creating a common brand will allow effective competition for potential tourists. Local communities are encouraged to create their own tourism products that will attract visitors to historical and cultural sites in Poland and Ukraine. Total project value: EUR 66,055.00, including the grant amount of EUR 59,449.50.

Прикордонні землі це чарівний простір, де зустрічаються і проникають одна одну культури, мови, віра та звичаї.
Саме тут утворюються зв'язки, які відносяться не тільки до того, що об'єднує, але і до того, що ділить.

Історія прикордоння - це історія толерантності, прийняття різниць та захисту власних відмінностей. Крім трагічних спогадів, вона залишила нам багато спільного. Ми часто не усвідомлюємо, де джерело наших звичаїв, вірувань чи навіть кулінарних традицій. Іноді ми зі здивуванням дізнаємося, що те, що ми вважали "нашим", ми перейняли "від них". Території, де діє Локальна Група Діяльності "Холмської Землі", є цього прекрасним прикладом. Це прикордонний простір, де віками співіснували три релігії: православна, єврейська та католицька, де поряд жили українці, євреї, поляки та представники інших націй. Вони залишили після себе багату спадщину у вигляді пам'яток, ремесел, звичаїв та традицій. Ми повинні зробити все можливе, щоб зберегти цю спадщину для майбутніх поколінь, а також, щоб спогоди про ворожнечу не переважали над колоритною та багатою історією доброго сусідства. Ми прагнемо популяризувати добре, прекрасне і позачасове.
Це також являється метою проекту під назвою "Польсько-українська співпраця" для розвитку туризму та збереження культурної спадщини на території, охопленій маркою "Малівничий Схід". Ініціатива реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу в рамках Програми Транскордонної Співпраці Польща-Білорусь-Україна 2014-2020, у партнерстві з Асоціацією Локальної Групи Діяльності "Холмської землі" та гмінами: Білопілля, Дорогуськ, Камень, Лісневичі, Войславичі, Жмудь та українською гміною Рівне. В рамках проекту було проведено 8 транскордонних заходів, включаючи майстер-класи з рукоділля та кулінарії, культурні фестивалі, турнір активності жінок та велопробіги. Були визначені веломаршрути, а також підтримана інфраструктура для кращого використання культурної спадщини в туризмі. Спільна проектна діяльність показала багатство традицій Надбужжя та туристично-рекреаційний потенціал цієї території. Враховуючи географічні та культурні умови, транскордонне співробітництво являється одним із ключових елементів розвитку туризму в басейні Бугу. Створення спільного бренду дасть можливість ефективної конкуренції пов'язаної з потенційним туризмом. Локальні спільноти заохочуються до створення власних туристичних продуктів, які будуть привертати увагу відвідувачів до історичних та культурних місць Польщі та України. Загальна вартість проекту: 66 055,00 євро, включаючи суму дофінансування 59 449,50 євро.

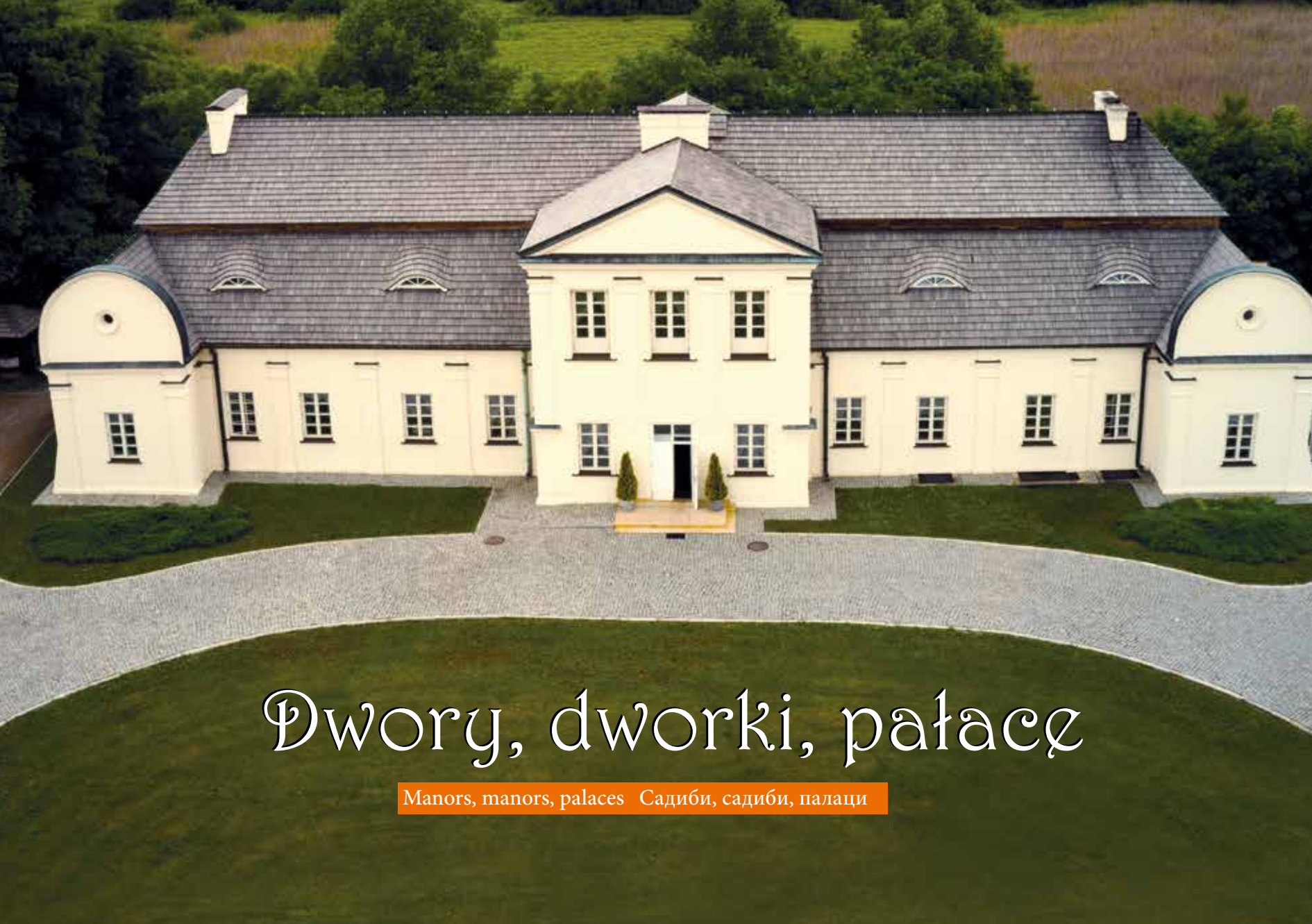

Dwory, dworki, pałace

Manors, manors, palaces Садиби, садиби, палаци

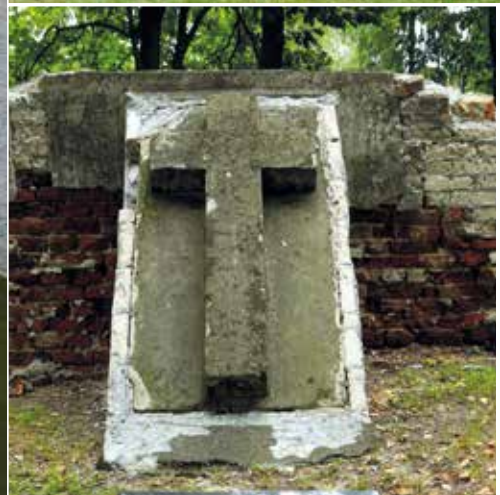

Pałac Suchodolskich w Dorohusku (gm. Dorohusk)

W 1752 r. na wysokim brzegu Bugu, na miejscu dawnego dworu obronnego Orzechowskich, Suchodolscy wznieśli okazały pałac otoczony parkiem. W ciągu XIX w. majątek był dziedziczony przez kolejnych potomków rodzin, a od l. 80. wystawiany na licytację kilkakrotnie zmieniał właścicieli (m.in. należał do Druckich-Lubeckich). Majątek, zniszczony podczas I wojny światowej w 1920 r. został rozparcelowany, a pałac w 1934 r. sprzedany gminie Turka z przeznaczeniem na szkołę. W 1943 r. w pałacu znajdował się szpital niemiecki, a po wojnie ponownie szkoła. Opuszczony i niszczejący od 1968 r. obiekt w latach 1981-1984 poddano generalnemu remontowi. Obecnie pałac jest całkowicie wyremontowany, część pomieszczeń zajmuje biblioteka oraz ośrodek kultury i sportu. Obok znajdują się pozostałości parku z XVIII w. i klasycystyczne kamienne nagrobki rodziny Suchodolskich.

Suchodolski Palace in Dorohusk (Dorohusk Commune)

In 1752, on the high bank of the Bug, on the site of the former Orzechowski manor, the Suchodolscy family erected a magnificent palace surrounded by a park. During the nineteenth century, the property was inherited by successive descendants of the families, and from the 1980s it was put up for auction and changed owners several times (among others, it belonged to the Drucki-Lubecki family). The property, destroyed during World War I in 1920, was parceled out, and the palace was sold to the Turka commune in 1934 for use as a school. In 1943, there was a German hospital in the palace, and after the war, a school again. The building, abandoned and decaying since 1968, underwent a general renovation in the years 1981-1984. Currently, the palace is completely renovated, some of the rooms are occupied by a library and a cultural and sports center. Next to it, there are remains of an 18th century park and classicist stone tombstones of the Suchodolski family.

Палац Суходольських у Дорогуську (гміна Дорогуськ)

У 1752 р. на високому березі Бугу, на місці колишнього оборонного двору Ожеховських, родина Суходольських збудувала вражаючий палац, оточений парком. Протягом дев'ятнадцятого століття володіння переходили у спадку наступним нащадкам сімей, а з 1880 року було виставлені на аукціон і кілька разів змінювали власника (включаючи Друцьких-Любецьких). Майно, зруйноване під час Першої світової війни у 1920 році розпарцілювали, а палац у 1934 році був проданий гміні Турка із призначенням на школу. У 1943 році в палаці знаходилась німецька лікарня, а після війни знову школа. Покинута будівля, котра піддавалась знищенням з 1968 року, дочекалася капітального ремонту у 1981-1984 роках. Зараз палац повністю відремонтований, частину поміщень займають бібліотека та центр культури і спорту. Поряд із ними знаходяться залишки парку з XVIII століття та класицистичні кам'яні надгробки родини Суходольських.

Zespół Pałacowo-Parkowy w Maziarni Strzeleckiej (gm. Białopole)

Powstał w ekspresowym tempie, w ciągu 11 miesięcy 1903 roku. Już w 1909 r. pałac musiał ulec przebudowie. Wody gruntowe zaczęły zagrażać murom budowli. Kiedy wydawało się, że to już koniec problemów, wybuchła I wojna światowa. Przemarsz wojsk rosyjskich i kolejny wojsk austro-węgierskich w sierpniu 1915 r. spowodowały znaczne straty. Zniszczono meble i wyposażenie pałacu. W 1923 roku został wydzierżawiony przez Spółkę Zamojską Przemysłu Drzewnego. 17 września 1936 r. cała nieruchomość przeszła na własność Skarbu Państwa. Na uwagę zasługują wnętrza pałacowe, w których wybudowano salę balową o wysokości dwóch kondygnacji, wyposażoną w dębowy kominek. W pałacu mieści się obecnie siedziba Nadleśnictwa Strzelce, z Leśnym Ośrodkiem Szkoleniowo-Wypoczynkowym.

Palace and Park Complex in Maziarnia Strzelecka (commune of Białopole)

It was built at an express pace during 11 months of 1903. Already in 1909, the palace had to be rebuilt. Groundwater began to threaten the walls of the building. When it seemed that the problems were over, World War I broke out. The march of Russian troops and than Austro-Hungarian army in August 1915 caused significant losses. Palace furniture and equipment were destroyed. In 1923 it was leased by the Zamość Company of Wood Industry. In that time palace presented itself pitifully. On September 17, 1936, the entire property became the property of the State Treasury. Noteworthy are the palace interiors, in which a two-storey high ballroom was built and equipped with an oak fireplace. The palace is now the seat of the Strzelce Forest District, with the Forest Training and Recreation Center.

Палацово-парковий комплекс у Мазярні Стшелецькій

(гміна Білопілля)

Він був збудований у швидкісному темпі протягом 11 місяців 1903 року. Вже в 1909 році палац потребував перебудови. Підземні води почали загрожувати мурам будівлі. Коли здалося, що проблеми закінчилися, почалася Перша світова війна. Похід російських військ та наступний похід австро-угорської армії в серпні 1915 р. був причиною значних втрат. Палацові меблі та інтер'єр були знищені. У 1923 році він був орендований Спілкою Деревної Промисловості Замостя. Тоді об'єкт виглядав жалюгідно. 17 вересня 1936 року вся нерухомість перейшла у власність Державної Скарбниці. На увагу заслуговують палацові інтер'єри, в яких було збудовано двоповерховий бальний зал, обладнаний дубовим каміном. Зараз палац є місцем розташування Надлісництва Стшельце з Лісовим Центром Навчання та Відпочинку.

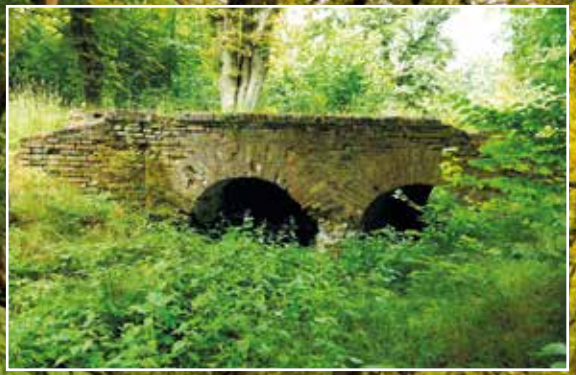

Zespół Dworsko-Pałacowy w Świerżach (gm. Dorohusk)
Na początku XX wieku znajdowała się tu okazała rezydencja z pałacem i parkiem o charakterze krajobrazowym, należąca do hrabiego Adama Amora Tarnowskiego. Obecnie po pałacu i innych zabudowaniach nie ma śladu, są tylko oznaczone miejsca, gdzie stały zdewastowane na początku II wojny światowej przez Armię Czerwoną, w 1944 roku spalone, a po wojnie rozebrane zabudowania. O dawnym parku przypominają aleje grabowe i lipowo-kasztanowcowe. Jest to miejsce dla osób, które potrafią przenieść się wyobraźnią w dawne czasy, kiedy „rezydencja pałacowa w Świerżach do najpiękniejszych i najwytworniej urządzonych należała".

Manor and Palace Complex in Świerże (Dorohusk Commune)
At the beginning of the 20th century, there was a magnificent mansion with a palace and a landscape park, which belonged to Count Adam Amor Tarnowski. Currently, there is no trace of the palace and other buildings, only the marked places where the buildings stood, devastated at the beginning of World War II by the Red Army, in 1944 burned down, and demolished after the war. Hornbeam and lime--chestnut alleys are reminiscent of the former park. It is a place for people who can move their imaginations back to the old times, when "the palace residence in Świerże was one of the most beautiful and refinedly decorated".

Палацово-парковий комплекс у Свіржі
(гміна Дорогуськ)
На початку XX століття тут знаходилась вражаюча резиденція з палацом та ландшафтним парком, що належала графу Адаму Амору Тарновському. Тепер від палацу та інших будівель не залишилося слідів - позначені лише місця, де стояли будівлі, спустошені на початку Другої світової війни Червоною Армією, у 1944 році спалені, а після війни знесені. Грабові та липово-каштанові алеї дарують спогади про колишній парк. Це місце для людей, які в уяві можуть перенестись до старих часів, коли "палацова резиденція у Свіржі однією з найкрасивіших і найбільш вишуканих була".

Zespół Dworsko-Pałacowy w Sielcu (gm. Leśniowice)

W XV wieku miejscowość należała do szlacheckiej rodziny Smoków herbu Ślepowron, którzy wybudowali tu niewielki zameczek. Jego dzierżawcą w drugiej połowie XVII w. był stolnik chełmski Tomasz Borsza Drzewiecki. Za jego czasów doszło do przypadkowego wybuchu prochów strzeleckich zgromadzonych w podziemiach zamku. Warownia została zniszczona a jej pozostałości były rozbierane przez następne stulecia. W 1690 r. Sielec przeszedł na własność rodziny Rzewuskich. W drugiej połowie XIX w. Rzewuscy w obrębie dawnych fortalicji wybudowali klasycystyczny dworek. Podczas I wojny światowej wycofujący się Kozacy podpalili dwór i chociaż odbudowano go w 1918 r., to nie odzyskał pierwotnej okazałości. Kolejnym zniszczeniom uległ w czasie II wojny światowej – został obrabowany i zdewastowany. Ostatnim właścicielem Sielca był Tadeusz Rzewuski (1917-1944). Walczył w Powstaniu Warszawskim w batalionie „Parasol". Zginął w 1944 r. Na nim skończyła się męska linia gałęzi rodu Rzewuskich. Obecnie zespół dworsko-pałacowy jest własnością prywatną. Przy bramie wjazdowej na terenie parku stoi XVIII-wieczna kamienna figura Najświętszej Maryi Panny Assunty. Figura ustawiona jest na wysokiej kolumnie i cokole murowanym z cegły i otynkowanym.

Manor and Palace Complex in Sielec (Leśniowice Commune)

In the 15th century, the village belonged to the noble Dragon family of Ślepowron coat of arms, who built a small castle here. Its leaseholder in the second half of the 17th century was Tomasz Borsza Drzewiecki, the Chełm captain. During his time there was an accidental explosion of gunpowder accumulated in the basement of the castle. The stronghold was destroyed and its remains were dismantled over the next centuries. In 1690, Sielec became the property of the Rzewuski family. In the second half of the 19th century, the Rzewuski family built a classicist manor house within the former fortress. During World War I, the retreating Cossacks set fire to the manor house and although it was rebuilt in 1918, it did not regain its original splendor. It was damaged further during World War II - it was robbed and devastated. The last owner of Sielec was Tadeusz Rzewuski (1917-1944). He fought in the Warsaw Uprising in the "Parasol" battalion. He died in 1944. The male line of the Rzewuski family ended there. Currently, the manor and palace complex is privately owned. At the entrance gate in the park there is an 18th-century stone statue of the Blessed Virgin Mary Assunta. The figure is placed on a high column and a brick and plastered brick plinth.

Палацово-парковий комплекс у Сельці (гміна Лісневичі)

У XV столітті місцевість належала шляхетній родині Смоків з гербу Сліповрон, які збудували тут невеликий замок. Його власником у другій половині XVII століття був Томаш Борша Древецький, холмський стольник. За його часів стався випадковий вибух стрілецького пороху, накопиченого в підвалі замку. Фортеця була зруйнована, а її залишки демонтовано протягом наступних століть. У 1690 році Селець став власністю родини Жевуських. У другій половині XIX століття на території колишньої фортеці Жевуські збудували класицистичний двір. Під час Першої світової війни козаки, що відступали, підпалили його, і хоча він був відбудований у 1918 році, то не повернув собі початкової величі. Він був знову пошкоджений під час Другої світової війни - його пограбували та зруйнували. Останнім власником Сельця був Тадеуш Жевуський (1917-1944). Він воював у Варшавському повстанні в батальйоні "Парасолька". Помер у 1944 р. На цьому чоловіча лінія родини Жевуських закінчилася. Нині палацово-парковий комплекс перебуває у приватній власності. На території парку біля в'їзної брами знаходиться кам'яна статуя Пресвятої Діви Марії Ассунти з XVIII ст. Фігура розміщена на високій колоні та цегляному потинькованому цоколі.

Zespół Dworsko-Pałacowy w Zamieściu
(gm. Dorohusk)

Niedaleko Świerży można zobaczyć kolejny obiekt dworski. Pochodzi z lat 20. XX w. Głównym elementem zespołu jest dwór z czterokolumnowym portykiem. W czasie II wojny światowej stacjonowała tu niemiecka straż graniczna, a rodzina właścicieli mieszkała w małej oficynie, usytuowanej tuż przy dworze. W latach 50. XX w. budynek dworu została przejęty na potrzeby służby zdrowia. Wyjątkowymi gośćmi tego miejsca są zaprzyjaźnione bociany.

Manor and Palace Complex in Zamieście
(Dorohusk Commune)

Another manor house can be seen near Świerże. It comes from the 1920s. The main element of the complex is a manor house with a four-column portico. During World War II, German border guards were stationed here,and the owners' family lived in a small outbuilding situated next to the manor. In the 1950s the manor house was taken over for the needs of the health service. The befriended storks are unique guests of this place.

Палацово-парковий комплекс у Замесьці (гміна Дорогуськ)

Недалеко Свіржа можна побачити інший об'єкт. Він родом з 20-х років XX ст. Основним елементом комплексу є двір з чотириколонним портиком. Під час Другої світової війни тут знаходились німецькі прикордонники, а родина господарів жила у невеликій господарській будівлі, розташованій поруч із садибою. У 50-х роках XX ст. Садибу переказали для потреб служби здоров'я. Дружні лелеки - унікальні гості цього місця.

Wojsławicki rynek (gm. Wojsławice)
Zachował się stary, typowy dla średniowiecza układ rynku z ulicami wychodzącymi z narożników. Obecny budynek stanął w miejscu, w którym usytuowany był jeszcze na początku XX wieku stary ratusz. W trakcie badań poprzedzających rozpoczęcie budowy znaleziono ślady cywilizacji sprzed 2 tysięcy lat, fragmenty starej zabudowy, monety z różnych okresów oraz części uzbrojenia (między innymi berdysz z XVI w.) i inne przedmioty użytkowe. Budowę ratusza ukończono w 2013 r.

Wojsławice Market Square
(Wojsławice Commune)
The old, medieval layout of the market square with streets leading out of the corners has been preserved. The present building was erected in the place where the old town hall was located at the beginning of the 20th century. During the research preceding the commencement of construction, traces of a civilization from 2,000 years ago, fragments of old buildings, coins from various periods and parts of armaments (including a 16th century berdysh) and other utility items, were found. The construction of the town hall was completed in 2013.

Ринок у Войславичях (гміна Войславичі)
Зберіглося старе середньовічне розміщення ринкової площі з вулицями, що виходять з кутів. Нинішня будівля стоїть у місці, де ще на початку XX ст. знаходилася стара ратуша. Під час досліджень, що передували початку будівництва, були знайдені сліди цивілізації двохтисячної давності, фрагменти старих будівель, монети з різних періодів та частини озброєння (включаючи бердиш XVI ст.) та інші речі загального користування. Будівництво ратуші було завершено у 2013 році.

Kościoły, cerkwie, synagogi

Churches, Orthodox churches, synagogues
Церкви, православні церкви, синагоги

Kościół pw. św. Michała w Kamieniu (gm. Kamień)
Pierwotnie był to zbór ewangelicki wybudowany przez potomków kolonistów niemieckich, przybyłych na te ziemie w latach 70. XIX w. Staraniem pastora Rudolfa Gundlacha wybudowano świątynię, którą ukończono około 1884 roku. W lipcu 1944 wycofujące się oddziały niemieckie zaminowały obie świątynie w Kamieniu, które w wyniku eksplozji uległy zniszczeniu, przy czym świątynia ewangelicka nadawała się jeszcze do remontu (straciła wieżę i dach). W 1948 roku parafia nabyła za gotówkę tę posiadłość od Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Lublinie. Po odbudowie zniknęły charakterystyczne dla zborów empory (galerie otwarte do wnętrza budowli).

Church of st. Michael in Kamień (commune of Kamień)
Originally it was an Evangelical church built by the descendants of German colonists who came to these lands in the 1870s. Thanks to the efforts of pastor Rudolf Gundlach, the temple was built, and completed around 1884. In July 1944, the retreating German troops mined both temples in Kamień, which were destroyed as a result of the explosion, and the Evangelical temple was still fit for renovation (it lost its tower and roof). In 1948, the parish purchased the property for cash from the Evangelical-Augsburg Church in Lublin. After the reconstruction, the galleries characteristic for the churches (galleries open to the inside of the building) disappeared.

Костел святого Михайла в Камені (гміна Камінь)
Спочатку це був євангелічний костел, який збудували нащадки німецьких колоністів, що прибули на ці землі у 70-х роках XIX ст. Завдяки зусиллям пастора Рудольфа Гундлаха святиня була збудована і завершена близько 1884 року. У липні 1944 р. відступаючі німецькі війська замінували обидві святині, які були зруйновані внаслідок вибуху, але євангельська святиня все ще була придатною для відновлення (втратила вежу та дах). У 1948 р. парафія за готівку придбала володіння у Євангелічно-Аугсбурзького костелу в Любліні. Після відбудови зникли характерні для костелів галереї, напрямлені всередину будівлі.

Zespół pocerkiewny w Pławanicach

(gm. Kamień)

Pierwotnie istniała tu unicka (od 1875 r. prawosławna) cerkiew drewniana, w I poł. XIX w. wybudowano cerkiew murowaną, która istnieje obecnie. W 1945 r. zamieniono ją na kościół pw. św. Izydora, będący obecnie filią kościoła w Kamieniu. Obok znajduje się drewniana dzwonnica, która wzniesiona została wraz z cerkwią około 1828 r. oraz dwa anonimowe klasycystyczne nagrobki. Do zabytkowego wyposażenia należy między innymi feretron o charakterze rokokowym (z nowszymi obrazami) oraz późnobarokowy, pounicki krzyż ołtarzowy (XVIII w.).

Post-church complex in Pławanice

(Kamień commune)

Originally, there was a Uniate (Orthodox since 1875) wooden church, in the first half of the nineteenth century, a brick church was built that exists today. In 1945 it was turned into the church of st. Izydora, currently a branch of the church in Kamień. Next to it, there is a wooden belfry, which was erected together with the church around 1828, and two anonymous classicist tombstones. The historic furnishings include a rococo feretorium (with newer paintings) and a late-Baroque, Pounite altar cross (18th century).

Післяцерковний комплекс у Плаваничах

(гміна Камінь)

Спочатку існувала уніатська (православна з 1875 р.) дерев'яна церква, у першій половині XIX ст. була збудована мурована церква, яка існує і зараз. У 1945 р. її перетворили на костел святого Ізидора, який нині є філією костелу у Камені. Поряд з ним знаходиться дерев'яна дзвіниця, яка була зведена разом із церквою близько 1828 р., та два анонімні класицистичні надгробки. Там знаходиться також пам'ятка історії - святий образ в стилі рококо (з новішими картинами) та пізньобароковий післяуніатський вівтарний хрест (XVIII ст.).

Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Kumowie Plabańskim (gm. Leśniowice)

Kościół pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny wybudowany został w latach 1821-1826. Z ważniejszych zabytków należy wymienić: trzy ołtarze regencyjne - jeden główny i dwa boczne z I połowy XVIII w., przeniesione prawdopodobnie z kościoła reformatów w Chełmie, chrzcielnica późnobarokowa, ambona regencyjna i 12 głosowe organy. Sklepienie kościoła pokrywają polichromie klasycystyczne z okresu budowy kościoła.

Church of Visitation of the Blessed Virgin Mary in Kumów Plebański (commune of Leśniowice)

The church of the Visitation of the Blessed Virgin Mary was built in the years 1821-1826. The most important monuments include: three regency altars - one main and two side ones from the first half of the 18th century, probably transferred from the Reformed church in Chełm, a late Baroque baptismal font, a regency pulpit and a 12-voice organ. The vault of the church is covered with classicist polychromes from the period of the construction of the church.

Костел Пресвятої Діви Марії в Кумові-Плебанському (гміна Лісневичі)

Костел Пресвятої Діви Марії був збудований у 1821-1826 рр. До найважливіших пам'яток належать: три регентські вівтарі - один головний та два бічні з першої половини XVIII ст., ймовірно, перенесені з реформатського костелу в Холмі, пізнобарокова хрестильна купіль, регентська казальниця та 12-голосний орган. Склепіння костелу вкрите класицистичними поліхроміями з періоду будівництва костелу.

Dawna cerkiew w Kurmanowie

(gm. Białopole)

W Kurmanowie można podziwiać dawną kaplicę dworską wybudowaną w 1790 r. W roku 1813 przekształcono ją w cerkiew greckokatolicką, która w 1875 r. została wynajęta przez wyznawców prawosławia. Charakterystyczna dla cerkwii kopuła zniknęła w 1918 roku, kiedy budynek remontowano po zniszczeniach wojennych. Po wojnie mieściła się tu szkoła podstawowa. Obecnie dawna cerkiew jest własnością prywatną.

Former Orthodox Church in Kurmanów

(Białopole Commune)

In Kurmanów, you can admire the former manor chapel, built in 1790. In 1813 it was transformed into a Greek Catholic church, which in 1875 was rented by the followers of the Orthodox Church. The dome, characteristic of the church, disappeared in 1918, when the building was renovated after the war damage. After the war, it housed a primary school. Currently, the former church is privately owned.

Старовинна церква в Курманові

(гміна Білопілля)

У Курманові можна помилуватися давньою каплицею, збудованою в 1790 р. У 1813 р. її перетворили на греко-католицьку церкву, яку в 1875 р. орендували послідовники православної церкви. Характерний для церкви купол зник у 1918 р., коли будинок ремонтували після них знищень. Після війни в ньому знаходилася початкова школа. Нині давня церква перебуває у приватній власності.

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Buśnie
(gm. Biaopole)
To dawna cerkiew z 1773 r., należąca wówczas do unickiej parafii w Chełmie. Pod koniec XVIII wieku powstała tu parafia greckokatolicka, która podobnie jak pozostałe, została zlikwidowana ukazem carskim w 1875 r. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości świątynia została odebrana prawosławnym (1919 r.). Po 1921 r. usunięto kopułę i dobudowano dwie wieże. We wnętrzu znajdują się m.in. organy i dwa feretrony rokokowe z XVIII wieku.

Church of Of the Assumption of the Blessed Virgin Mary in Buśno (Białopole Commune)
It is a former church from 1773, then belonging to the Uniate parish in Chełm. At the end of the 18th century, a Greek Catholic parish was established here, which, like the others, was liquidated by the Tsar's decree in 1875. After Poland regained independence, the church was taken away from the Orthodox Church (1919). After 1921, the dome was removed and two towers were added. Inside there are, among others organ and two rococo feretrons from the 18th century.

Костел Внебовзяття Пресвятої Діви Марії в Бусьні (гміна Білопілля)
Це давня церква з 1773 р., що належала уніатській парафії в Холмі. Наприкінці XVIII століття тут була створена греко-католицька парафія, яка, так як і інші, була ліквідована царським указом в 1875 р. Після відновлення незалежності Польщі, святиню відібрали від Православної церкви (1919 р.). Після 1921 р. купол усунули і добудували дві вежі. Усередині знаходяться, між іншим, органи і два святі образи у стилі рококо з XVIII ст.

Kościół pw. św. Barbary w Turowcu

(gm. Wojsławice)

To dawna cerkiew unicka wybudowana zapewne z fundacji Poletyłów w 1832 r. W 1919 r. przekazano ją Kościołowi katolickiemu. We wnętrzu znajdują się trzy drewniane, barokowe ołtarze. Na głównym umieszczono ikonę Matki Boskiej z Dzieciątkiem z początku XVII w. W podstawie nawy ołtarza widnieje inskrypcja z 1766 r. z portretami fundatorów. W latach 1927–1928 w Turowcu zorganizowano jedną z najstarszych parafii Kościoła Narodowego w Polsce ze świątynią pw. św. Wawrzyńca (zdjęcie niżej).

Church of st. Barbara in Turowiec

(commune Wojsławice)

It is a former Uniate church, probably built by the Poletyła Foundation in 1832. In 1919 it was handed over to the Catholic Church. Inside, there are three wooden, baroque altars. On the main one there is an icon of the Mother of God with the Child from the beginning of the 17th century. At the base of the altar there is an inscription from 1766 with portraits of the founders. In the years 1927–1928, one of the oldest parishes of the National Church in Poland was established in Turowiec, with the church of st. Lawrence (photo below).

Костел святої Барбари в Туровці

(гміна Войславичі)

Ця давня уніатська церква, ймовірно, була збудована з Фонду Полетилів у 1832 р. У 1919 р. її переказали католицькій церкві. Всередині розміщені три дерев'яні вівтарі у стилі бароко. На головному знаходиться ікона Божої Матері з немовлям з початку XVII ст. Біля підніжжя вівтаря розташована інскрипція з 1766 р. з портретами фундаторів. У 1927–1928 рр. у Туровці була створена одна з найстарших парафій Національної Церкви в Польщі, з костелом святого Лаврентія (фото нижче).

Cerkiew Kazańskiej Ikony Matki Bożej w Wojsławicach (gm. Wojsławice)

W 1508 r. w Wojsławicach odnotowano istnienie trzech cerkwi. Ta zachowana powstała w 1771 r. z fundacji Marianny z Daniłłowiczów Potockiej. Bogato zdobiona, zachwycała wyjątkowym wnętrzem. Po 1947 r., kiedy to wysiedlono ludność prawosławną, opustoszała. Na szczęście przetrwała. Odzyskano część oryginalnych przedmiotów liturgicznych, zrekonstruowano polichromie o tematyce biblijnej. Planuje się ustawienie nowego ikonostasu i renowację stojącej obok ceglanej dzwonnicy, wybudowanej na początku XX w. Obecnie nabożeństwa w cerkwi odbywają się głównie podczas Festiwalu Trzech Kultur.

Orthodox Church of the Kazan Icon of the Mother of God in Wojsławice (Wojsławice Commune)

In 1508, three Orthodox churches were recorded in Wojsławice. The preserved one was established in 1771. from the foundation of Marianna Potocka from Daniłłowicz family. Richly decorated, it delighted with its unique interior. After 1947, when the Orthodox population was displaced, it became deserted. Fortunately, it survived. Some of the original liturgical items were recovered and the biblical polychromes were reconstructed. It is planned to set up a new iconostasis and renovate the brick belfry next to it, built at the beginning of the 20th century. Currently, services in the church are held mainly during the Festival of Three Cultures.

Церква Казанської Ікони Божої Матері у Войславичах (гміна Войславичі)

В 1508 р. у Войславичах було відзначено три церкви. Та, котра збереглася, була створена в 1771 р. з фонду Маріанни з Даниловичів Потоцької. Вишукана в оздобленнях, вона захоплює своїм унікальним інтер'єром. Після 1947 р., коли православне населення було виселене, церква спорожніла. Але, на щастя, вона зберіглася. Деякі з оригінальних богослужбових предметів були віднайдені, а біблійні поліхромії реконструйовані. Планується встановлення нового іконостасу та реновація цегляної дзвіниці, збудованої на початку XX ст. Нині богослужіння в церкві відбуваються переважно під час Фестивалю Трьох Культур.

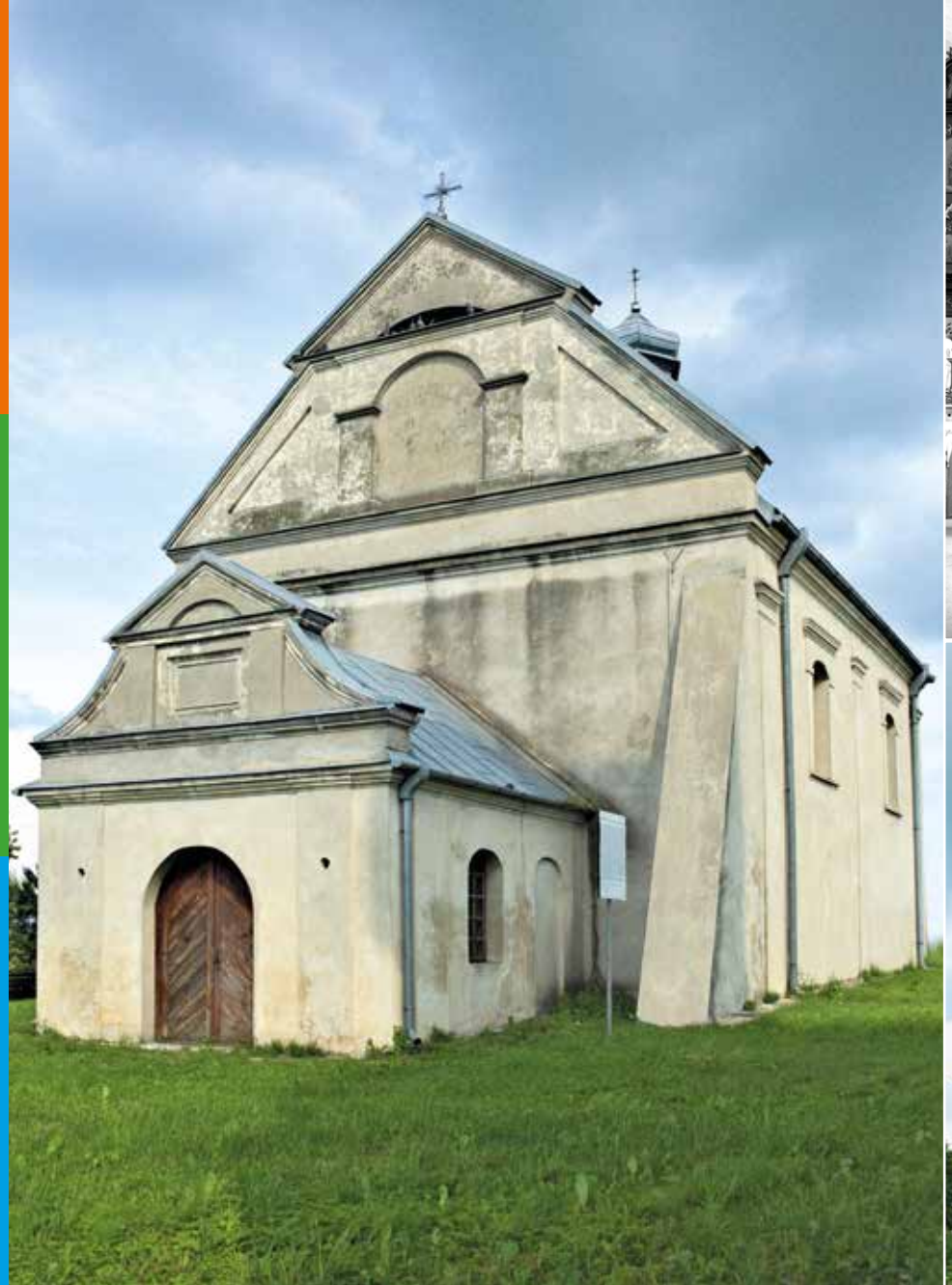

Dawna synagoga w Wojsławicach (gm. Wojsławice)
Wybudowana w 1903 roku. W czasie II wojny światowej hitlerowcy zdewastowali ją, a następnie używali jako magazynu. Po zakończeniu wojny nadal służyła jako magazyn zbożowy. W latach 90. XX w. budynek odremontowano z przeznaczeniem na bibliotekę i Urząd Stanu Cywilnego. Na środku sali głównej stoi bima (podwyższone miejsce w centrum synagogi). Zachowała się również wnęka po Aron ha-Kadesz (szafa ołtarzowa do przechowywania Tory). W zwieńczeniu elewacji zachodniej zachowała się data 1903 wypisana literami hebrajskimi. Obecnie znajduje się tu nowoczesna, multimedialna Izba Tradycji Ziemi Wojsławickiej.

Former synagogue in Wojsławice (Wojsławice Commune)
Built in 1903. During World War II, the Nazis devastated it and then used it as a warehouse. After the end of the war, it was still used as a grain warehouse. In the 1990s, the building was renovated to house a library and the Registry Office. In the middle of the main hall there is a bimah (elevated place in the center of the synagogue). A niche for Aron ha-Kadesh (an altar cabinet for storing the Torah) has also been preserved. The date 1903 in Hebrew letters has been preserved on the top of the west facade. Currently, there is a modern, multimedia Chamber of Tradition of the Wojsławice Region.

Давня синагога у Войславичях (гміна Войславичі)
Збудована у 1903 р. Під час Другої світової війни гітлерівці її спустошили, а потім використовували як склад. Після закінчення війни її все ще використовували для складування зерна. У 90-ті роки XX ст. будинок відремонтували і призначили для бібліотеки та Уряду Цивільного Стану. Посередині головної зали є біма (підвищене місце в центрі синагоги). Збереглася також ніша після Арона а-Кодеш (вівтарна шафа для зберігання Тори). На верхній частині західного фасаду збереглася дата 1903 рюку, записана івритом. Нині тут знаходиться сучасна мультимедійна Традиційна Палата Войславицької Землі.

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Żmudzi (gm. Żmudź)

Bardzo typowa dla obszaru pogranicza jest jego historia. Powstał w 1753 r. z fundacji Jana Zamoyskiego jako cerkiew greckokatolicka, przemianowany na prawosławną, po II wojnie światowej przejęty przez katolików. Świątynia została gruntownie odnowiona. Zachwyca wnętrzem z ikoną Ukrzyżowania z 1757 r., malowanym na desce zwieńczeniem ikonostasu (1864 r.) i rokokowym krucyfiksem z połowy XVIII wieku, być może z warsztatu Jerzego Pinzla. Obok kościoła, także w XVIII w., wybudowano dzwonnicę.

Church of Exaltation of the Holy Cross in Żmudź (Żmudź commune)

Its history is very typical of the border area. It was founded in 1753 by Jan Zamoyski as a Greek Catholic church, renamed to the Orthodox Church, and taken over by Catholics after World War II. The temple has been completely renovated. It delights with the interior with the icon of the Crucifixion from 1757, painted on a board that crowns the iconostasis (1864) and a rococo crucifix from the mid-18th century, perhaps from the workshop of Jerzy Pinzel. Also in the 18th century, a belfry was built next to the church.

Костел Воздвиження Святого Хреста в Жмуді (гміна Жмудь)

Історія костелу є типовою для прикордонної території. У 1753 р. Ян Замойський заснував його як греко-католицьку церкву, пізніше він був перейменований у православну церкву і перейнятий католиками після Другої світової війни. Святиня була солідно відновлена. Вона захоплює інтер'єром з іконою Розп'яття з 1757 р., намальованого на дошці, що вінчає іконостас (1864 р.), а також хрестом у стилі рококо із середини XVIII ст., можливо, з майстерні Йогана Пінзеля. Біля костелу, також у XVIII ст. була збудована дзвіниця.

Kościół pw. św. Michała Archanioła w Wojsławicach (gm. Wojsławice)

Stojący tuż przy rynku, został wzniesiony w latach 1595–1608 z fundacji Mikołaja Czyżowskiego, chorążego ziemi chełmskiej. Odbudowywano go i remontowano wielokrotnie po pożarach i zniszczeniach wojennych. Zachował jednak swój późnorenesansowy charakter. We wnętrzu, w późnobarokowym ołtarzu głównym znajduje się figura Chrystusa Ukrzyżowanego z XVII wieku. Ambona pochodzi z I połowy XVIII w., a stare organy mają zapewne 300 lat. Ściany świątyni zdobią obrazy z XVI-XVIII wieku.

Church of st. Michael the Archangel in Wojsławice (Wojsławice Commune)

Standing right next to the market square, it was erected in the years 1595–1608 from the foundation of Mikołaj Czyżowski, the standard bearer of the Chełm land. It was rebuilt and renovated many times after fires and war damages. However, it retained its late-renaissance character. Inside, in the late baroque main altar, there is a figure of Christ Crucified, from the 17th century. The pulpit is from the first half of the 18th century, and the old church organ is probably 300 years old. The walls of the temple are decorated with paintings from the 16th-18th centuries.

Костел Михаїла Архангела у Войславичах (гміна Войславичі)

Костел розташований поруч із ринковою площею і був споруджений у 1595–1608 рр. з фонду Миколая Чижовського, прапороносця Холмської землі. Його багато разів відбудовували та ремонтували після пожеж та воєнних знищень. Однак він зберіг свій характер пізнього Відродження. Усередині, на головному вівтарі з пізнього бароко, знаходиться фігура Розп'ятого Христа з XVII ст. Амвон походить з першої половини XVIII ст., а старим органам, ймовірно, по 300 років. Стіни святині прикрашують картини з XVI-XVIII ст.

Zespół sakralny w Klesztowie (gm. Żmudź)
ŚwiątyniazostaławzniesionaprawdopodobniezfundacjiWęglińskich w 1772 r. dla unitów, choć prawdopodobnie korzystali z niej także „łacinnicy". W 1875 r. zmieniona na cerkiew prawosławną, w 1920 r. wyświęcona na kościół katolicki. Całe wnętrze kościoła pokrywa przepiękna polichromia w stylu późnego baroku, autorstwa Gabriela Sławińskiego. Wśród cennych zabytków zwraca uwagę późnobarokowa szafa z połowy XVIII w. W skład zespołu wchodzą jeszcze: dzwonnica, organistówka, przytułek i plebania, pochodzące zapewne z tego samego co kościół okresu.

Church complex in Klesztów (commune Żmudź)
The temple was probably erected by the Węgliński family in 1772 for the Uniates, although it was probably also used by "Latin Americans". In 1875, it was changed into an Orthodox church, in 1920 it was ordained a Catholic church. The entire interior of the church is covered with a beautiful late baroque polychrome by Gabriel Sławiński. Among the valuable relics, there is a late-baroque wardrobe from the mid-18th century. The ensemble also includes a belfry, organist's house, a poorhouse and presbytery, probably from the same period as the church.

Священний комплекс у Клештові (гміна Жмудь)
Імовірно, святиня була зведена з фонду Венглінських у 1772 р. для уніатів, хоча, скоріше за все, нею також користувалися "латинники". У 1875 р. церкву перетворили на православну, а в 1920 р. висвятили у католицьку. Весь костел всередині покриває неймовірна поліхромія Габріеля Славінського в стилю пізнього бароко. Серед цінних пам'яток історії звертає увагу шафа з пізнього бароко із середини XVIII ст. У склад комплексу входять також: дзвониця, дім для органіста, притулок і плебанія, які походять, ймовірно, з того ж періоду, що і костел.

Cerkiew pw. św. Piotra i Pawła w Rivne (gm. Rivne)

Ozdobą wsi jest cerkiew Piotra i Pawła, która została wybudowana w latach 1991-1995 i poświęcona 8 lipca 1995 roku. Świątynia stała się centrum duchowego odrodzenia wsi, niewyczerpanym źródłem mądrości, sanktuarium i twierdzą wiary.

Orthodox church st. Peter and Paul in Rivne (Rivne commune)

The pride of the village is the Orthodox Church of Peter and Paul, which was built in 1991-1995 and consecrated on July 8, 1995. The temple became the center of the spiritual revival of the village, an inexhaustible source of wisdom, a sanctuary and a fortress of faith.

Церква святих Петра і Павла у Рівному (гміна Рівне)

Прикрасою села є церква Петра і Павла, збудована в 1991-1995 рр. і освячена 8 липня 1995 р. Святиня стала центром духовного відродження села, невичерпним джерелом мудрості, святилищем і фортецею віри.

Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Świerżach (gm. Dorohusk)

Budowano go w latach 1907-1909. Styl neogotycki, w jakim powstał, wynikał z obawy, aby władze carskie nie przekształciły świątyni w cerkiew. Budowla przetrwała I i II wojnę światową bez większych uszkodzeń. Wyposażenie kościoła jest w większości neogotyckie. Do starszego wyposażenia należy m.in. szafa gdańska z XVIII w., późnobarokowa rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego, dwa XVII-wieczne krucyfiksy, jeden krucyfiks barokowy i jeden barokowo-ludowy oraz regencyjny pacyfikał z czterema ewangelistami.

Church of Of Saints Peter and Paul in Świerże
(Dorohusk commune)

It was built in the years 1907-1909. The neo-gothic style in which it was created resulted from the fear that the tsarist authorities would transform the temple into an Orthodox church. The building survived World War I and II without major damage. The interior of the church is mostly neo-gothic. Older equipment includes, among others Gdańsk wardrobe from the 18th century, a late-baroque sculpture of the Risen Christ, two 17th-century crucifixes, one baroque and one baroque-folk crucifix, and a regency pacific with four evangelists.

Костел Святих Апостолів Петра і Павла у Свіржі (гміна Дорогуськ)

Його будували у 1907-1909 рр. Неоготичний стиль, в якому він був створений, виникав із занепокоєння, що царська влада перетворить святиню на православну церкву. Будівля пережила Першу та Другу світову війни без серйозних пошкоджень. Внутрішнє оздоблення церкви переважно неоготичне. Старші предмети включають, між іншим, гданську шафу з XVIII ст., пізньобарокову скульптуру Воскреслого Христа, два XVII-вічне христи, один бароковий та один бароково-народний хрест, а також регентський пацифікал з чотирма євангелістами.

Kapliczki „wodne"

Dokładnie nie wiadomo, kiedy zaczęto budować kapliczki. Ustawiano je na skrzyżowaniach dróg, w miejscach ważnych wydarzeń dla społeczności lokalnej lub objawień religijnych. Fundatorami kapliczek w Polsce były całe wsie, dwór lub pojedynczy gospodarze. Miały strzec wsi i jej mieszkańców przed złem. Tradycja prawosławna łączy je z wodą. Były to małe drewniane cerkiewki, wewnątrz których znajdowały się studnie z wodą o uzdrawiających właściwościach lub sytuowano je w pobliżu „cudownych źródełek". Upamiętniają zwykle objawienia lub inne cudowne wydarzenia i w określonym czasie gromadzą wiernych na okolicznościowe nabożeństwa. Na naszym terenie znajdziemy je w Buśnie (gm. Białopole) (1) - poświęcona św. Janowi Nepomucenowi, przy źródle (2) we wsi Połapy (Ukraina), w Sielcu (gm. Leśniowice) - poświęcona św. Annie (3), a także Jana Chrzciciela w Dryszczowie (4) (gm. Żmudź).

"Water" shrines

It is not known exactly when the construction of the shrines began. They were placed at road crossings, in places of important events for the local community or religious revelations. The founders of chapels in Poland were entire villages, a manor house or individual farmers. They were to protect the village and its inhabitants from evil. Orthodox tradition connects them with water. They were small wooden Orthodox churches, inside which there were wells with water with healing properties or they were situated near "miraculous springs". They usually commemorate apparitions or other miraculous events and at certain times gather the faithful for occasional services. In our area we will find them in: (Białopole commune) (1) - dedicated to Saint John of Nepomuk, at the spring (2) in the village of Połapy (Ukraine), in Sielec (Leśniowice commune) - dedicated to Saint Anna (3), and also John the Baptist in Dryszczów (commune Żmudź) (4).

"Водні" каплички

Точно невідомо, коли почалося будівництво капличок. Їх розміщували на перехрестях доріг, у місцях важливих для місцевої громади подій чи релігійних об'явлень. Фундаторами капличок у Польщі були цілі села, двори чи окремі господарі. Вони мали захищати село та його мешканців від зла. Православна традиція пов'язує їх з водою. Це були малі дерев'яні церквушки, в яких знаходилися колодязі з цілющою водою або такі, котрі були розташовані біля "чудотворних джерел". Зазвичай, вони увічнюють пам'ять про об'явлення чи інші чудодійні події і в певний період збирають вірних на богослужіння. У нашій місцевості ми можемо знайти їх у Бусьні (гміна Білопілля) (1) - присвячена святому Яну Непомуцькому, біля джерела (2) у селі Полапи (Україна), у Сельці (гміна Лісневичі) - присвячена святій Анні (3), а також Івана Хрестителя у Дрищові (гміна Жмудь) (4).

Kapliczki, pomniki – miniatury pamięci

Shrines, monuments - memory miniatures Святині, пам’ятники - мініатюри пам’яті

Wojsławickie kapliczki (gm. Wojsławice)

W 1760 r. Marianna z Daniłowiczów Potocka sprowadziła do Wojsławic Jakuba Franka, przywódcę żydowskiej sekty odrzucającej Talmud i wymagającej od swoich członków przyjmowania chrztu. Nic dziwnego, że doprowadziło to do konfliktu z pozostałą ludnością żydowską. Według jednej z wersji, w efekcie intrygi frankistów, oskarżono czterech rabinów i całą gminę żydowską o rytualne zamordowanie dwuipółletniego Mikołaja. Starszyzna gminy została aresztowana i po sfingowanym procesie stracona. Po tych wydarzeniach w Wojsławicach wybuchła zaraza. Mieszkańcy byli przekonani, że to niesłusznie oskarżeni rzucili na miasto klątwę. By uchronić przed nią lokalną społeczność Marianna Potocka postawiła w 1762 r. przy drogach wjazdowych do miasta pięć kapliczek. Do dziś św. Florian, św. Jan Nepomucen, św. Barbara, św. Tekla i Michał Archanioł strzegą Wojsławic.

Wojsławice chapels (Wojsławice Commune)

In 1760, Marianna née Daniłowicz Potocka brought Jakub Frank to Wojsławice, the leader of the Jewish sect, rejecting the Talmud and requiring its members to be baptized. No wonder this led to a conflict with the rest of the Jewish population. According to one version, as a result of the Frankist intrigue, four rabbis and the entire Jewish community were accused of the ritual murder of two-and-a-half-year-old Mikołaj. The commune elders were arrested and executed after a fake trial. After these events, a plague broke out in Wojsławice. The residents were convinced that the unjustly accused had cursed the city. In 1762, in order to protect the local community from it, Marianna Potocka erected five chapels at the entrance roads to the city. Until today, St. Florian, St. John of Nepomuk, St. Barbara, St. Tekla and Michael the Archangel guard Wojsławice.

Войславицькі каплички (гміна Войславичі)

У 1760 р. Маріанна з Даниловичів Потоцька привела у Войславичі Якуба Франка, лідера єврейської секти, котра заперечувала Талмуд і вимагала хрещення від своїх членів. Не дивно, що це призвело до конфлікту з рештою єврейського населення. За однією із версій, внаслідок франкістської інтриги чотирьох рабинів та всю єврейську гміну звинуватили у ритуальному вбивстві Миколая, якому було два з половиною роки. Старшину гміни заарештували і стратили після фальшивого суду. Після цих подій у Войславичах спалахнула епідемія. Жителі були впевнені, що несправедливо обвинувачені прокляли місто. У 1762 р. з метою захисту місцевої громади Маріанна Потоцька поставила п'ять капличок на в'їзних дорогах до міста. До сьогоднішнього дня св. Флоріан, св. Ян Непомуцький, св. Барбара, св. Текля та Архангел Михаїл охороняють Войславичі.

Każda z kapliczek, każdy z pomników, to przypomnienie zdarzeń ważnych dla pojedynczych osób i dla całych społeczności. Stojący przy drodze 861 w Dorohusku św. Jan Nepomucen (1) miał chronić przed powodzią. Obelisk (2) postawiono po ukraińskiej stronie w miejscu, gdzie była ongiś polska osada Jankiwce i holenderska Zamoście. Figura Matki Bożej (3) postawiona w miejscu zrujnowanego popiersia stoi na dawnym cmentarzu, przypominając, że kiedyś kwitło tu życie. Mogiła żołnierska w głębi lasu koło wsi Budnyky (4) - niepozorne, ale wymowne świadectwo dramatów, które tu się rozgrywały i ludzi, którzy chcieli zachować, jak unici, (obelisk w okolicach Kumowa, gm. Leśniowice - 5) swoją wiarę.

Each of the shrines, each of the monuments, is a reminder of events important for individuals and for entire communities. St. John of Nepomuk (1) was supposed to protect against floods. The obelisk (2) was erected on the Ukrainian side in the place where the Polish settlement of Jankiwce and the Dutch settlement of Zamoście used to be. The statue of the Mother of God (3), placed on the site of the ruined bust, stands in the former cemetery, reminding us that life once flourished here. A soldier's grave in the depths of the forest near the village of Budnyky (4) - an inconspicuous but eloquent testimony of the dramas that took place here and of people who wanted to keep their faith like Uniates (obelisk from the vicinity of Kumów -5).

Кожна з капличок, кожна з пам'яток нагадує про події, важливі для окремих людей та для цілих спільнот. Ян Непомуцький, який стоїть при дорозі 861 в Дорогуську, (1) мав захищати від повені. Обеліск (2) був встановлений з української сторони на місці давнішнього польського поселення Янківці та голландського поселення Замостя. Фігура Божої Матері (3), розміщена на місці зруйнованого бюсту, стоїть на давньому цвинтарі, нагадуючи нам про те, що колись тут процвітало життя. Солдатська могила в глибині лісу поблизу села Будники (4) — це непомітне, але красномовне посвідчення тутешніх драм і спогад про людей, які хотіли зберегти свою віру, як уніати (обеліск з околиць Кумова - 5).

1

2

3

4

5

3

1

2

Wieś Rivne (1) to centrum gminy Rivne, która obejmuje 17 osad. Pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1442 r. Wieś leżała na starej drodze z Włodzimierza Wołyńskiego do miasta Opalyn. W swojej prawie sześciowiecznej historii wieś przeżywała wzloty i upadki. Tragiczne karty zapisał czas II wojny światowej. Wieś, a także okoliczne osady Golendry Sverzhivsky, Zamostych, Yankivtsi, Ostrivky zostały prawie całkowicie zniszczone w czasie wojny i lat konfrontacji międzyetnicznej. Znaczący wkład w odbudowę i rozwój wsi wnieśli dawni przywódcy – I.B. Zdanovsky, D.S. Kuts, O.P. Pritz, N.I. Gusar, O.M. Bondaruk, W.W. Kryzhuk i obecny szef społeczności Yu.M. Finikowski. O historii przypomina Pomnik poległych (2) w Rivne, pomnik dziedzictwa kulturowego „Młyn" - wieś Stoliński Smołyary, z historią o młynarzu, który zakopał pod młynem garnek ze złotem.

The village of Rivne (1) is the center of the municipality of Rivne, which includes 17 settlements. The first mention of it comes from 1442. The village was situated on the old road from Włodzimierz Wołyński to the town of Opalyn. In its almost six-century history, the village experienced ups and downs. Tragic cards were written by the time of World War II. The village, as well as the surrounding settlements of Golendry Sverzhivsky, Zamostych, Yankivtsi, Ostrivky were almost completely destroyed during the war and years of inter-ethnic confrontation. A significant contribution to the reconstruction and development of the village was made by the former leaders - I.B. Zdanovsky, D.S. Kuts, O.P. Pritz, N.I. Gusar, O.M. Bondaruk, W.W. Kryzhuk and the current head of the community Yu.M. Finikowski. The history is remembered by the Monument to the Fallen (2) in Rivne, the monument of cultural heritage "Młyn" - the village of Stoliński Smołyary, with the story of a miller who buried a pot of gold under the mill.

Село Рівне (1) є центром гміни Рівне, до складу якої входить 17 населених пунктів. Перша згадка про нього датується 1442 роком. Село розташовувалося на старій дорозі від Володимира Волинського до міста Опалин. За свою майже шестивікову історію село пережило різні злети та падіння. Трагічні картки були написані за часів Другої світової війни. Село, а також навколишні населені пункти Голендри Свержівські, Замостич, Янківці, Острівки були майже повністю зруйновані під час війни та років міжетнічного протистояння. Значний внесок у відбудову та розвиток села зробили колишні лідери - І. Б. Здановський, Д. С. Куц, О. П. Приц, Н. І. Гусар, О. М. Бондарук, В. В. Крижук та нинішній голова спільноти Ю.М. Фініковський. Про історію нагадує пам'ятник полеглим (2) у Рівному, пам'ятник культурної спадщини "Млин" - село Столінські Смоляри з історією про млинара, який закопав під млином горщик із золотом.

Zalew w Husynnem (gm. Dorohusk)

To jeden z największych akwenów wodnych na naszym terenie. Zajmuje powierzchnię 100 ha. Głębokość zbiornika dochodzi do trzech metrów. Zasilany jest wodami rzeki Udal. Połączono tu bezproblemowo wędkarstwo i wypoczynek nad wodą. Na wschodnim brzegu znajduje się plaża, kąpielisko i parking. Wydudowano długie pomosty z altanami widokowymi. Pozostała część brzegu to królestwo wędkarzy, zwłaszcza tych, którzy specjalizują się w połowie linów. Nie bez powodu właśnie Husynne nazywane jest linowym eldorado. To tutaj złowiono rekordowy w naszym kraju okaz o wadze 4,5 kg.

Reservoir in Husynne (Dorohusk commune)

It is one of the largest reservoirs in our area. It covers an area of 100 ha. The depth of the reservoir is up to three meters. It is fed by the waters of the Udal River. Fishing and recreation by the water are seamlessly combined here. On the eastern shore there is a beach, a bathing area and a parking lot. Long piers with gazebos were built. The rest of the shore is the kingdom of anglers, especially those who specialize in lines fishing . Husynne is called the rope Eldorado for a reason. It is here that a record-breaking 4.5 kg specimen in our country was caught.

Затока в Гусинним (гміна Дорогуськ)

Це один із найбільших водних об'єктів на нашій території. Він займає площу 100 га. Глибина водойми доходить до трьох метрів. Наповнюється водами річки Удаль. Тут бездоганно поєднуються риболовля та відпочинок біля води. На східному березі знаходиться пляж, зона для купання і автостоянка. Там збудовані довгі пристані з альтанками і краєвидами. Решта берегів - це царство рибалок, особливо тих, які спеціалізуються у ловлі линів. Недарма Гусинне називають линовим ельдорадо. Саме тут був виловлений рекордний у нашій країні екземпляр вагою 4,5 кг.

Atrakcje przyrodnicze

Natural attractions Природні пам’ятки

Zalew „Puszcza"

(gm. Żmudź)

Odkąd zarządzanie akwenem przejęli wędkarze, stał się zarówno dla miejscowych, jak i przyjezdnych idealnym miejscem do rekreacyjnego połowu ryb. Zajmuje powierzchnię 12 ha i jest zasilany wodami Kanału Żmudzkiego. Na świetnie przygotowanych stanowiskach można łowić przede wszystkim liny. Często biorą też karasie – srebrzysty, złoty i pospolity.

The "Puszcza" reservoir

(commune of Żmudź)

Ever since the management of the reservoir was taken over by anglers, it has become an ideal place for recreational fishing both for the locals and for the visitors . It covers an area of 12 ha and is fed by the waters of the Żmudzki Canal. On well-prepared sites, you can mainly fish for lines. Silver, golden and common crucian carp can also be caught here .

Затока "Пуща" (гміна Жмудь)

З тих пір, як управління водоймищем перейняли рибалки, воно стало ідеальним місцем для рекреаційної рибалки як для місцевих жителів, так і для приїзжих. Воно займає площу 12 га і наповнюється водами Жмудського Каналу. На добре підготовлених місцях можно ловити, передусім, лини. Часто також беруть карасі - срібний, золотий та звичайний.

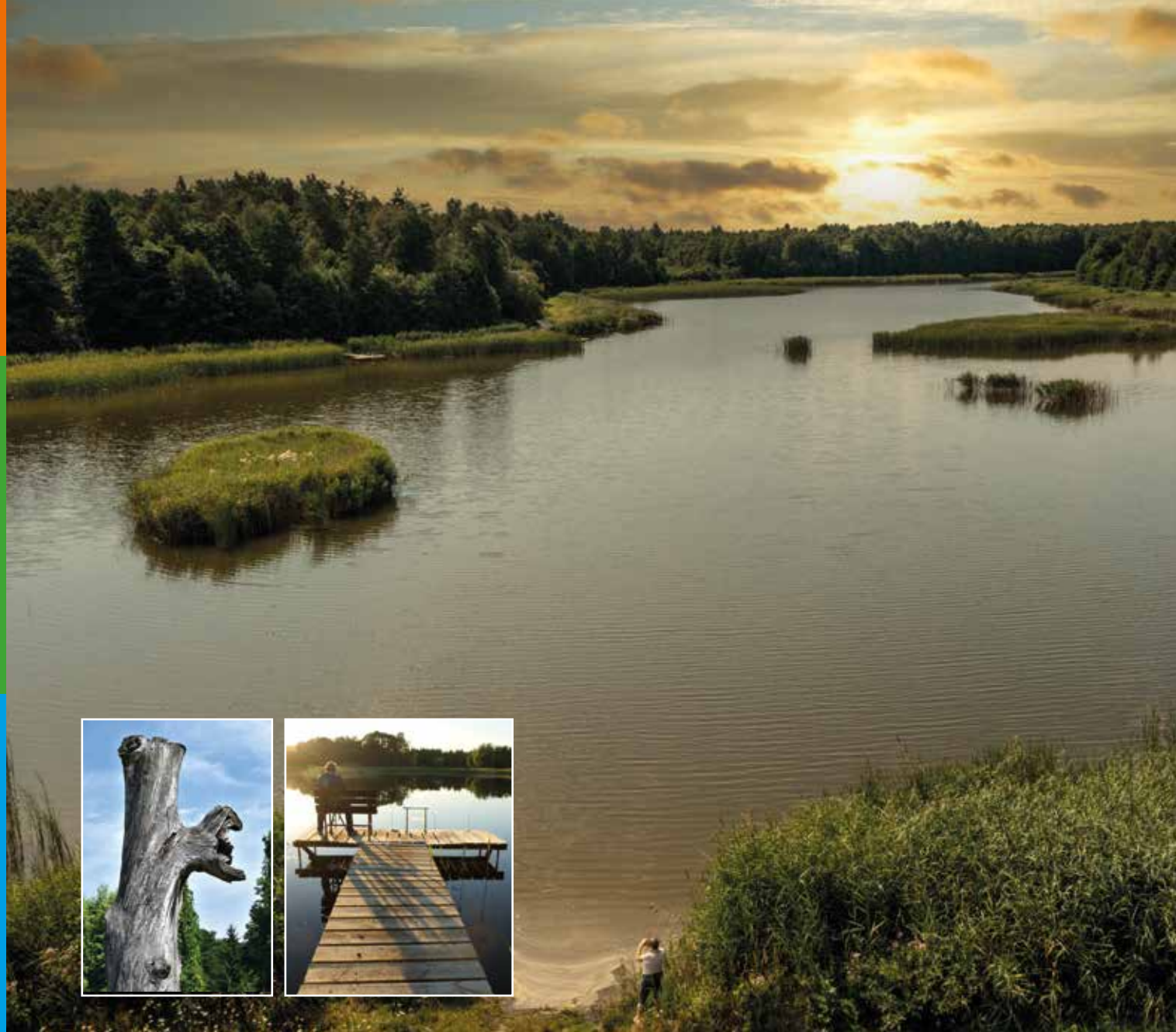

Zalew „Natalin” (gm. Kamień)
O powierzchni 9,20 ha jest kolejnym miejscem gdzie można wypocząć aktywnie nad wodą i spokojnie wędkować. Plaża, kąpielisko, pomosty, wiaty grillowe i biwakowe, parking oraz bliskość Chełma (zalew znajduje się tuż przy drodze Chełm-Hrubieszów) przyciągają całe rodziny. Amury białe, sandacze, liny i szczupaki, którymi zarybiono zbiornik sprawiają, że liczne stanowiska wędkarskie są cały czas obsadzone.

Reservoir "Natalin"
(commune of Kamień)
With an area of 9.20 ha, it is another place where you can actively relax by the water and fish in peace. The beach, swimming pool, piers, barbecue and camping shelters, parking and the vicinity of Chełm (the reservoir is located right on the Chełm-Hrubieszów road) attract whole families. White grass, zanders, ropes and pikes that stocked the reservoir mean that numerous fishing positions are constantly manned.

Затока “Наталін” (гміна Камінь)
Вона має площу 9,20 га і є ще одним місцем, де можна активно відпочити біля води та спокійно порибалити. Пляж, зони для купання, пристані, навіси для барбекю та кемпінгів, автостоянка та околиці Холму (затока розташоване прямо при дорозі Холм-Грубешів) приваблюють цілі родини. Амури білі, судаки, лини та щуки, що населяють водойму, є причиною постійної активності численних рибалок.

Zalew „Maczuły" w Horodysku

(gm. Leśniowice)

Położony w przepięknej okolicy zbiornik ma powierzchnię 26 ha. Zasilany jest przez rzekę Horodyskę. Dla amatorów wypoczynku nad wodą powstała plaża, kąpielisko, wiaty piknikowe, miejsca na ognisko i wieża widokowa. Jest też oczywiście parking, wypożyczalnia kajaków i rowerów wodnych. Wędkarze, dla których poza częścią rekreacyjną przygotowano liczne stanowiska łowią tu głównie karpie, szczupaki, liny i karasie. Odkryto tu pozostałości grodziska obronnego i wioski słowiańskiej.

The "Maczuły" reservoir in Horodysko

(Leśniowice commune)

The reservoir is located in a beautiful area and covers an area of 26 ha. It is fed by the Horodyska River. For lovers of relaxation by the water, there is a beach, a swimming pool, picnic shelters, places for a fire and an observation tower. There is of course also parking, canoe and pedal boat rental. Anglers, for whom, apart from the recreational part, numerous positions have been prepared mainly for carp, pike, tench and crucian carp. The remains of a fortified settlement and a Slavic village were discovered here.

Затока "Мачули" в Городиську

(гміна Лісневичі)

Розташований в красивій місцевості водний об'єкт займає площу 26 га. Наповнюється річкою Городиською. Для любителів відпочинку біля води є пляж, басейн, зона для купання і пікніка, місця для вогнища та оглядова вежа. Тут також є парковка, прокат каяків та водних велосипедів. Рибалки, для яких, крім рекреаційної зони, підготовлені численні місця, ловлять тут переважно коропа, щуку, лина та карася. Тут були відкриті залишки оборонного поселення та слов'янського села.

Zalew „Dębowy Las" w Wołkowianach
(gm. Żmudź)
Zajmuje powierzchnię 27 ha. Po wschodniej stronie królują wędkarze, dla których przygotowano liczne stanowiska, a rekordowe okazy, jakie udało się tu złowić przyciągają wielu miłośników tej formy wypoczynku. Zachodni brzeg z kąpieliskiem, plażą, wypożyczalnią sprzętu wodnego, pomostami rekreacyjnymi i parkingiem to ulubione miejsce wypoczynku i zabawy nie tylko mieszkańców najbliższych okolic.

"Dębowy Las" reservoir in Wołkowiany (Żmudź commune)
It covers an area of 27 ha. The eastern side is dominated by anglers, for whom numerous stands have been prepared, and the record-breaking specimens that have been caught here attract many lovers of this form of recreation. The western shore with a bathing area, beach, water equipment rental, recreational jetties and parking is a favorite place for relaxation and fun not only for the residents of the surrounding area.

Затока "Дубовий Ліс" у Волковянах (гміна Жмудь)
Вона займає площу 27 га. На східній стороні мають своє королівство рибалки, для яких підготовлено численні позиції, а рекордні екземпляри, які вдалося тут зловити, приваблюють багатьох любителів цієї форми відпочинку. Західний берег із зоною для купання, пляжем, прокатом водного спорядження, рекреаційними пристанями та парковкою є улюбленим місцем для відпочинку та розваг не лише мешканців найближчих околиць.

Święte jezioro (gm. Rivne)
Święte jezioro w pobliżu wsi Huszcza, między Horohowyszczem a Budnikami. Jest jednym z głębszych w tym rejonie, dlatego mówi się o nim, że nie ma dna. Według dawnych przekazów na miejscu, gdzie obecnie znajduje się jezioro stała cerkiew, która po klątwie księdza natychmiast zniknęła pod ziemią.

Holy Lake (Rivne Commune)
A sacred lake near the village of Huszcza, between Horohowyszcz and Budniki. It is one of the deepest in this region, which is why it is said to have no bottom. According to ancient sources, there used to be an Orthodox church on the site where the lake is now located. Church immediately disappeared underground after the priest's curse.

Святе озеро (гміна Рівне)
Священне озеро біля села Гуща, між Гороговищем та Будниками. Це одне із найглибших озер у цьому регіоні, тому кажуть, що у нього немає дна. За давніми переказами, на тому місці, де зараз знаходиться озеро, була церква, яка після прокляття ксьондза одразу запала під землю.

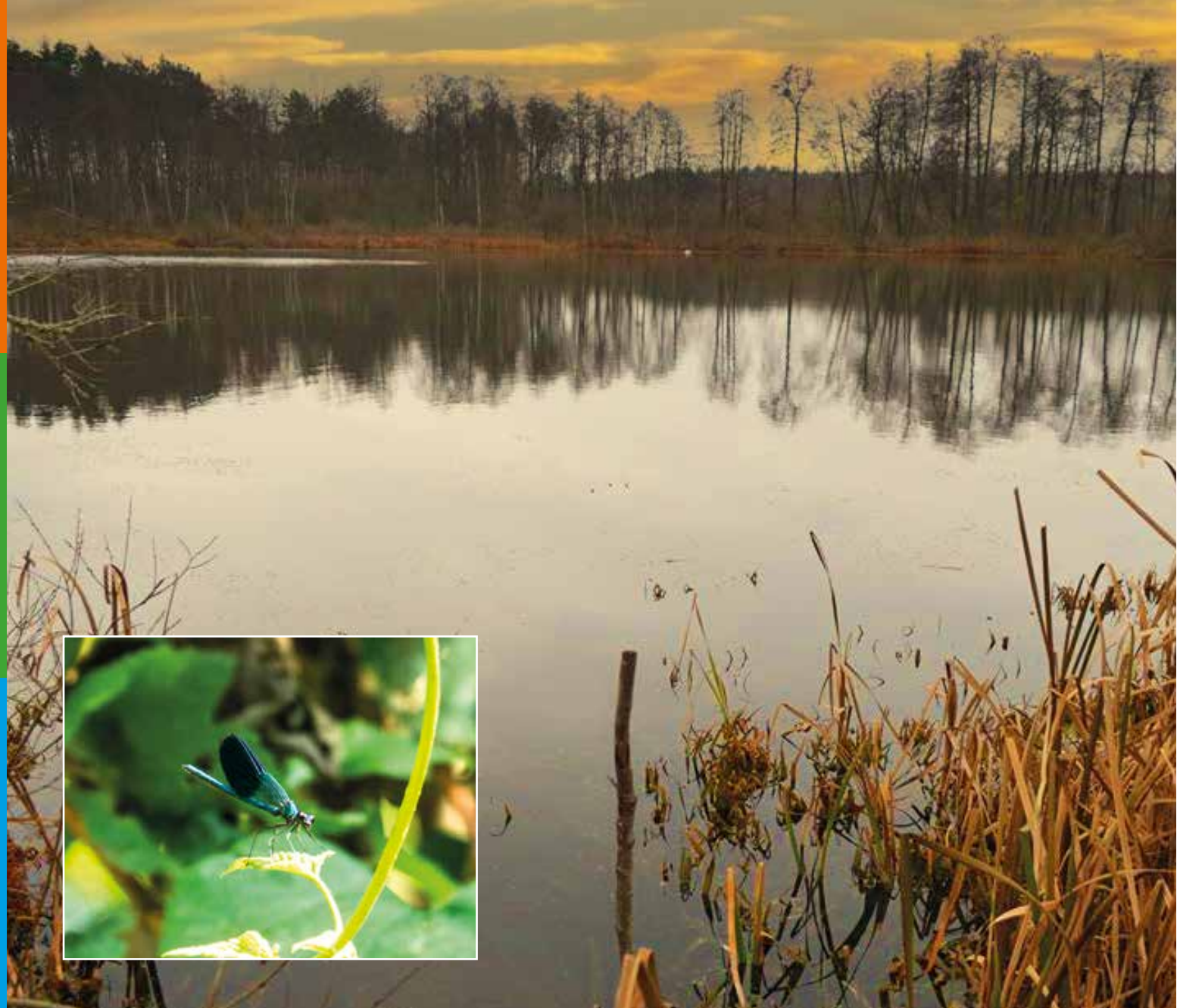

Jezioro Huszczańskie koło wsi Huszcza

(gm. Rivne)

Czysta woda, przyjazna linia brzegowa i rozbudowywana infrastruktura przyciągają wędkarzy i turystów pragnących kontaktu z nieskalaną cywilizacją przyrodą. Warto być tu zimą. 19 stycznia według religii prawosławnej w cerkwiach święci się wodę, którą wierni kropią mieszkania, zwierzęta domowe, a nawet ją piją. Święcenia „Wodochreszcza" zwane też świętem Jordanu odbywają się również w wodach rzek i jezior. Jezioro Huszczańskie jest jednym z takich miejsc.

Lake Huszczańskie near the village of Huszcza (Rivne commune)

Clean water, friendly shoreline and developed infrastructure attract anglers and tourists who want contact with, unspoiled from civilization, nature . It's worth being here in winter. On January 19, according to the Orthodox religion, churches consecrate water, which the faithful use to sprinkle their homes, pets, and even drink it. The ordination of "Wodochreszcz", also known as the Jordan festival, is also held in the waters of rivers and lakes. Huszczańskie Lake is one of such places.

Гущанське озеро біля села Гуща

(гміна Рівне)

Чиста вода, берегова лінія та розвинена інфраструктура приваблюють рибалок та туристів, які прагнуть контакту з незайманою природою. Це місце варто відвідати взимку. Згідно із православною релігією, 19 січня церкви освячують воду, якою віряни кроплять свої оселі, домашніх тварин і навіть п'ють. Висвячення "Водохреща", також відоме як свято Йордану, також проводиться у водах річок та озер. Озеро Гущанське є єдним з таких місць.

Staw w Wojsławicach

(gm. Wojsławice)

Jest to jeden z mniejszych akwenów wodnych na naszym terenie. Znajduje się w samym centrum miejscowości. Po zagospodarowaniu, które ukończono w 2021 r. pełni funkcje zarówno rekreacyjne, jak i wędkarskie. Pomost, wiaty grillowe, plac zabaw i siłownia plenerowa tworzą miejsce idealne do rekreacji, wypoczynku i wydarzeń kulturalnych. Obszar zbiornika otacza ścieżka spacerowo-rowerowa.

Pond in Wojsławice

(Wojsławice Commune)

It is one of the smallest reservoirs in our area. It is located in the very center of the village. After development, which was completed in 2021, it serves both recreational and fishing functions. A pier, barbecue sheds, a playground and an outdoor gym create an ideal place for recreation, relaxation and cultural events. The area of the reservoir is surrounded by a walking and cycling path.

Став у Войславичях

(гміна Войславичі)

Це один із найменших водних об'єктів на нашій території. Він розташований у самому центрі місцевості. Після розробки, яка була завершена в 2021 р., став служить як для відпочинку, так і для риболовлі. Пристань, навіси для барбекю, дитячий майданчик та тренажерний зал на відкритому повітрі створюють місце ідеальне для рекреації, відпочинку, та культурних заходів. Територію водоймища оточують пішохідна та велосипедна доріжки.

Źródełka i wąwozy (gm. Wojsławice)
Okolice Starego Majdanu i Majdanu Ostrowskiego to teren prawie górski. Stoki poprzecinane głębokimi wąwozami, ze zboczy których biją krystalicznie czyste źródełka, to świetny teren do wędrówek. Wytyczono tu dwie trasy. W Starym Majdanie o długości 2,3 km, biegnącą lessowym wąwozem i „Przy Szurze" w Majdanie Ostrowskim, prowadzącą przez okopy z okresu I wojny światowej o długości około kilometra. Na obu można spotkać chronione i rzadkie gatunki roślin jak miłek wiosenny czy odmiany kokoryczy.

Springs and ravines
(Wojsławice Commune)
The vicinity of Stary Majdan and Majdan Ostrowski is an almost mountainous area. The slopes are crisscrossed by deep ravines with crystal clear springs on the slopes, making it a great hiking area. There are two routes here. In Stary Maidan, 2,3 km long, running along a loess ravine, and "Przy Szure" in Majdan Ostrowski, leading through World War I trenches, about one kilometer long. On both, you can find protected and rare species of plants, such as spring love or varieties of kokorycz perennial.

Джерела та яри (гміна Войславичі)
Околиці Старого Майдану та Майдану Островського - це майже гірська місцевість. Схили перетинають глибокі яри, з яких б'ють кришталево чисті джерела, що робить це місце чудовим для піших прогулянок. Тут є два маршрути. У Старому Майдані довжиною 2,3 км, що пролягає вздовж лісового яру та "При Шурі" у Майдані Островському (довжиною близько одного кілометра), що веде через окопи з періоду Першої світової війни. На обох трасах можна знайти рідкісні види рослин, що охороняються, наприклад горицвіт весняний або сорти рясту.

Rzeka Bug

Dzika, wolna... Takie określenia Bugu, czwartej co do wielkości polskiej rzeki, która na odcinku 363 km stanowi granicę między Polską a Białorusią i Ukrainą są jak najbardziej uzasadnione. Na naszym terenie to typowa rzeka nizinna. Ku uciesze wędkarzy i miłośników przyrody nieuregulowana właściwie wcale. Wije się po swojemu wśród łąk, podmywa skarpy, wylewa co wiosnę. Jeszcze w Świerżach meandruje by nieco dalej, w Dorohusku płynąć w miarę prostym odcinkiem. To raj dla wędkarzy, ornitologów i całej rzeszy miłośników przyrody. Warto wybrać się na stronę ukraińską i odwiedzić tamtejszy Generalny Rezerwat Zoologiczny „Bug".

The Bug River

Wild, free ... Such definitions of the Bug, the fourth largest Polish river, which is the border between Poland, Belarus and Ukraine along a stretch of 363 km, are perfectly justified. It is a typical lowland river in our area. To the delight of fishermen and nature lovers, it is practically not regulated at all. It winds its own way among the meadows, flushes slopes, and floods every spring. Still in Świerże it meanders, to flow along a relatively straight sectiona bit further, in Dorohusk. It is a paradise for anglers, ornithologists and a whole host of nature lovers. It is worth going to the Ukrainian side and visit the local General Zoological Reserve "Bug".

Річка Буг

Дика, вільна... Такі описи Бугу, четвертої за величиною польської річки, цілком виправдані, особливо з огляду на те, що на відтинку 363 км вона являється кордоном між Польщею та Білоруссю і Україною. Це типова для нашої місцевості рівнинна річка. На радість рибалкам та любителям природи, вона практично взагалі нерегульована. В'ється по-своєму серед лугів, змиває схили та щорічно набирає воду. Ще в Свіржі творить меандри, щоб трохи далі у Дорогуську плисти по відносно прямому відрізку. Це рай для рибалок, орнітологів та цілої низки любителів природи. Варто відвідати місцевий Загальний Зоологічний Заповідник "Буг" на українскій стороні.

Prypeć - największa rzeka Polesia

O długości 775 km. Jej źródła (na zdjęciu) znajdują się na terenie Ukrainy na południowym obrzeżu Szackiego Parku Narodowego, niedaleko od granic Polski. Górny odcinek od źródeł do miejscowości Ratno został zmeliorowany, ale pozostała część zachowała swój naturalny charakter. Obszar dorzecza jest szeroką płaską równiną, pokrytą bagnami i lasami. Uchodzi do Zbiornika Kijowskiego. Podczas roztopów wiosennych cała dolina rzeki zamienia się w ogromne jezioro. Mimo bagiennego terenu, pośród podmokłych obniżeń licznie występują piaszczyste pagórki, pozostałe po lodowcach, najczęściej zalesione, co stwarza doskonałe warunki do biwakowania.

Prypeć - the largest river in Polesie

With a length of 775 km. Its sources (in the photo) are located in Ukraine on the southern edge of the Szacki National Park, not far from the Polish borders. The upper section from the springs to the town of Ratno has been drained, but the rest has retained its natural character. The basin area is a wide flat plain covered with swamps and forests. It flows into the Kiev Reservoir. During the spring thaw, the entire river valley turns into a huge lake. Despite the swampy terrain, among the marshy depressions, there are numerous sandy hills, left after glaciers, mostly forested, which creates excellent conditions for camping.

Прип'ять - найбільша річка Полісся

Довжиною 775 км. Її джерела (на фотографії) знаходяться в Україні на південному краю Шацького національного природного парку, неподалік від польських кордонів. На верхній частині від джерел до міста Ратно була виконана меліорація, але решта зберегла свій природний характер. Територія басейну являє собою широку плоску рівнину, покриту болотами та лісами. Впадає до Київського водосховища. Під час весняної відлиги вся долина річки перетворюється на величезне озеро. Незважаючи на заболочену місцевість, серед багнистих западин є численні піщані пагорби, що залишилися після льодовиків, переважно лісисті, що створює ідеальні умови для кемпінгу.

Rezerwaty przyrody

„Brzeźno" w gminie Dorohusk, „Liski" w gminie Białopole i Horodło, „Roskosz" w gminach Dorohusk i Kamień, „Siedliszcze" w gminie Białopole, „Żmudź" w gminie Żmudź i po stronie ukraińskiej Generalny Rezerwat Zoologiczny „Bug" to miejsca, w których chroni się unikatowe, często endemiczne i zagrożone wyginięciem gatunki roślin i ptaków. W niektórych znajdziecie ekspozycje muzealne i trasy dydaktyczne („Brzeźno"), na terenie innych ślady II wojny światowej („Żmudź"). Do niektórych łatwo dotrzeć, inne wymagają pewnego wysiłku. Zawsze jednak u celu czeka na was wyjątkowe spotkanie z dziką, nieskażoną cywilizacją przyrodą.

Nature reserves

"Brzeźno" in the commune of Dorohusk, "Liski" in the communes of Białopole and Horodło, "Roskosz" in the communes of Dorohusk and Kamień, "Siedliszcze" in the commune of Białopole, "Żmudź" in the commune of Żmudź and on the Ukrainian side the General Zoological Reserve "Bug" are places in which unique, often endemic and endangered species of plants and birds are protected. In some you will find museum exhibitions and educational routes ("Brzeźno"), in others you will find traces of World War II ("Żmudź"). Some are easy to reach, others require some effort. However, at your destination, a unique encounter with wild, unspoiled nature is always waiting for you.

Природні заповідники

"Березно" у гміні Дорогуськ, "Ліскі" у гмінах Білопілля та Городло, "Роскош" у гмінах Дорогуськ та Камінь, "Седліще" у гміні Білопілля, "Жмудь" у гміні Жмудь і з української сторони Загальний зоологічний заповідник "Буг" - це місця, де охороняються унікальні, часто ендемічні види рослин та птаків і такі, що знаходяться під загрозою вимирання. В одних ви знайдете музейні виставки та освітні маршрути ("Березно"), в інших - сліди Другої світової війни ("Жмудь"). До деяких легко дістатися, інші вимагають певних зусиль. Однак завжди у місці призначення на вас чекає унікальна зустріч із дикою і незайманою природою.

Len złocisty

Muchołówka białoszyja

Buławik wielkokwiatowy

Rusałka ceik

1

2

2

3

W Gminie Rivne

Jest wiele ciekawych miejsc, jak choćby Leśnictwo Huszczańskie, na terenie którego znajduje się ostoja dzików (1). Wyjątkowe piękno Ogólnego Rezerwatu Zoologicznego „Bug", położonego w dolinie rzeki Bug Zachodni, pomiędzy wsiami Bereszcze - Zabuże ze starymi drzewami, łąkami, bagnami, tarasami zalewowymi i lasami, w których występują rzadkie gatunki zwierząt: bocian czarny, żuraw szary czy wydra rzeczna (2). Ciekawa jest farma „Feniks" (3), gdzie obok egzotycznych strusi, pawi, bażantów, perliczek spokojnie spacerują kaczki, gęsi i kury różnych ras.

In the Commune of Rivne

There are many interesting places, such as the Huszczańskie Forestry, in which there is a wild boar refuge (1). The unique beauty of the General Zoological Reserve "Bug", located in the valley of the Bug West River, between the villages of Bereszcze - Zabuże with old trees, meadows, swamps, floodplain terraces and forests with rare species of animals: black stork, gray crane or river otter (2). The "Feniks" farm (3) is interesting, where, next to exotic ostriches, peacocks, pheasants and guinea fowls, ducks, geese and chickens of various breeds leisurely walk.

У гміні Рівне

Тут є багато цікавих місць, наприклад, Гущанське лісництво, на території якого знаходиться пристановище для кабанів (1). Унікальна краса Загального Зоологічного Заповідника "Буг", розташованого в долині річки Західний Буг між селами Береще - Забужжя зі старими деревами, луками, болотами, заплавами та лісами з рідкісними видами тварин: лелекою чорним, журавелем сірим або видрою річковою(2). Зацікавити може ферма "Фенікс" (3), де поруч із екзотичними страусами, павичами, фазанами і цесарками неквапливо гуляють качки, гуси та кури різних порід.

Młyn wodno-gazowy w Pobołowicach Kolonii (gm. Żmudź)

Tuż przy drodze nr 844 Chełm–Hrubieszów, w sąsiedztwie stawów stoi stary młyn. Piętrowy, drewniany budynek powstał w 1921 roku. W 1940 r. dobudowano do niego murowane pomieszczenie na siłownię o wyjątkowej, jak na nasze tereny, konstrukcji szachulcowej z ramami z modrzewiowych belek wypełnionych cegłą. W 1953 roku młyn upaństwowiono. Pracował jeszcze przez ćwierć wieku. Opuszczony zaczął ulegać dewastacji. Na szczęście ocalał, dzięki nowym właścicielom, którzy odkupili go w 1989 roku i urządzili tu gospodarstwo gościnne. W pięknych, doskonale odrestaurowanych wnętrzach zobaczyć można urządzenia młyna i historyczne pamiątki zgromadzone przez nowych „młynarzy".

Water and gas mill in Pobołowice-Kolonia

(Żmudź Commune)

An old mill stands right next to the road no. 844 Chełm – Hrubieszów, in the vicinity of ponds. The two-story wooden building was built in 1921. In 1940, a brick room for a gym was added to it, with a unique, for our area, half-timbered construction with frames of larch beams filled with bricks. In 1953, the mill was nationalized. He worked for a quarter of a century. Abandoned, it began to deteriorate. Fortunately, it survived thanks to the new owners who bought it back in 1989 and made it a guest farm. In the beautiful, perfectly restored interiors, you can see the mill's equipment and historical souvenirs collected by new "millers".

Водно-газовий млин у Поболовичах-Колонії

(гміна Жмудь)

Старий млин стоїть прямо біля дороги 844 Холм-Грубешів, поблизу ставів. Дерев'яна будівля із кількома рівнями була збудована в 1921 р. У 1940 р. до неї прибудували муроване приміщення для спортзалу з унікальною, як для нашої місцевості, фахверковою конструкцією з каркасами з модринових балок, заповнених цеглою. У 1953 р. млин був націоналізований. Він пропрацював ще протягом чверті століття. Покинутий млин почав псуватися. На щастя, він зберігся завдяки новим власникам, які відкупили його ще в 1989 р. і зробили з нього гостьове господарство. У красивих, ідеально відреставрованих інтер'єрах можна побачити обладнання млину та історичні пам'ятки, зібрані новими "мельниками".

Wiatrak „Koźlak" w Natalinie (gm. Kamień)

Nie sposób go przeoczyć. Stoi kilka kilometrów za Chełmem tuż przy drodze nr 844 Chełm–Hrubieszów. Wybudował go w 1934 roku Jakub Kwietniewski we wsi Suchawa, mając do pomocy jedynie dwóch niewykwalifikowanych robotników. Funkcjonował aż do roku 1962. W latach 70. XX w. po wykupieniu go przez Muzeum Chełmskie został przeniesiony właśnie do Natalina. Nazwa „koźlak" pochodzi od kozła, czyli specjalnej podstawy, na której spoczywał cały korpus budowli. Połączenie korpusu z kozłem było ruchome i umożliwiało obracanie wiatraka wokół osi. Dzięki temu można było jak najefektywniej wykorzystać wiatr, obracający skrzydłami wiatraka, które napędzały cały układ mielący ziarno na mąkę. Do wiatraka wiedzie kładka z altanką łącząca brzegi stawów rybnych.

"Koźlak" windmill in Natalin (Kamień commune)

It cannot be overlooked. It is located a few kilometers behind Chełm, next to the road No. 844 Chełm-Hrubieszów. It was built in 1934 by Jakub Kwietniewski in the village of Suchawa, with only two unskilled workers to help. It functioned until 1962. In the 1970s, after it was bought by the Chełm Museum, it was transferred to Natalin. The name "koźlak" comes from the trestle, a special base on which the entire body of the building rested. The connection between the body and the trestle was movable and allowed the windmill to rotate around the axis. Thanks to this, it was possible to use the wind as efficiently as possible, rotating the blades of the windmill, which powered the entire system grinding grain into flour. A footbridge with a gazebo connecting the shores of fish ponds leads to the windmill.

Вітряк "Козляк" у Наталіні (гміна Камінь)

Не можна його не помітити. Він розташований кілька кілометрів за Холмом, поряд із дорогою 844 Холм - Грубешів. Вітряк був збудований у 1934 р. Якубом Квєтнєвським у селі Сухава, при чому йому допомагали лише два некваліфіковані робітники. Вітряк діяв аж до 1962 р. У 70-х роках XX ст. після того, як його викупив Холмський музей, його перенесли до Наталіну. Назва "козляк" походить від козла, тобто спеціальної основи, на якій був розміщений весь каркас будівлі. З'єднання між корпусом і козлом було рухомим і дозволяло вітряку обертатися навколо своєї осі. Завдяки цьому вдавалося найбільш ефективно використовувати вітер, який повертав крила вітряка, а ті вже розганяли всю систему, яка молола зерно в борошно. До вітряка веде пішохідний міст з альтанкою, що з'єднує береги рибних ставків.

Ośrodek Trzech Kultur w Majdanie Ostrowskim (gm. Wojsławice) (1). Powstały tu w pełni wyposażone pracownie: stolarska, garncarska, tkacka oraz plastyczna, a także trzy sale tematyczne poświęcone trzem kulturom: ukraińskiej, żydowskiej i polskiej. W sąsiedztwie znajduje się ścieżka dydaktyczna „Przy szurze", wąwozy i okopy z czasów I wojny światowej.
Ośrodek Dawnych Kultur i Tradycji w Rozięcinie (gm. Wojsławice) (2). Miejsce gdzie chroni się i kultywuje dawne tradycje, przywraca do życia zanikające zawody, przypomina tradycje rękodzielnicze. Znalazły tu też schronienie stare przedmioty, których funkcje odchodzą w niepamięć, opowieści i zdjęcia zebrane w formie „opowieści z walizki".
Izba Ludowa „Wrzeciono" (gm. Wojsławice) (3). Wspólne dzieło społeczności Majdanu Ostrowskiego. Piękne miejsce, a dom wypełniony unikalnymi pamiątkami z przeszłości.

Center of Three Cultures in Majdan Ostrowski (Wojsławice commune) (1). Fully equipped workshops were created here: carpentry, pottery, weaving and art workshops, as well as three thematic rooms devoted to three cultures: Ukrainian, Jewish and Polish. In the vicinity there is the educational trail "Przy Szura", ravines and trenches from the First World War.
Center of Old Cultures and Traditions in Rozięcin (Wojsławice commune) (2). A place where old traditions are protected and cultivated, disappearing professions are brought back to life, reminiscent of handicraft traditions. Old objects, the functions of which are forgotten, have also found shelter here, as well as stories and photos collected in the form of "suitcase stories".
People's Chamber "Wrzeciono" (Wojsławice Commune) (3). A joint effort of the Majdan Ostrowski community. A beautiful place and a house filled with unique souvenirs from the past.

Центр Трьох Культур у Майдані Островському (гміна Войславичі) (1). Тут були створені повністю обладнані майстерні: столярна, гончарна, ткацька та художня, а також три тематичні зали, присвячені трьом культурам: українській, єврейській та польській. Поруч проходить навчальна стежка "При Шурі", яри та окопи з часів Першої світової війни.
Центр Давніх Культур і Традицій у Розенцині (гміна Войславичі) (2). Місце, де охороняються і культивуються давні традиції, зникаючі професії повертаються до життя та місце, котре нагадує про традиції рукоділля. Тут також знайшли притулок старі предмети, функції яких забуваються, а також розповіді та фотографії, зібрані у вигляді "історій з валізок".
Народна палата Вжецьоно (гміна Войславичі) (3). Спільний витвір спільноти Майдану Островського. Прекрасне місце, а будинок наповнений пам'ятками з минулого.

O przeszłości dla przyszłości

About the past for the future Про минуле для майбутнього

1

2

2

3

3

Ponad 100 eksponatów zgromadzono w **Etnograficznej Izbie Regionalnej w Stanisławowie** (gm. Żmudź)(1). Odbywają się tu warsztaty wypieku tradycyjnego chleba oraz przygotowywania regionalnych potraw. Dawne przedmioty codziennego użytku możemy obejrzeć w **Izbie Ludowej „Marynka" w Rakołupach Dużych** (gm. Leśniowice). Urządzona w budynku po lokalnej szkole gromadzi zbiory przekazywane przez okolicznych mieszkańców. Niezwykle ciekawie przedstawiają się zbiory **Muzeum Etnograficznego wsi Rivne** (3), w którym zgromadzono wyroby rękodzielnicze wielu pokoleń mieszkańców Rivne. Warto je odwiedzić by przekonać się jak wiele wspólnego mieli dawni mieszkańcy tych terenów.

Over 100 exhibits have been collected in the **Ethnographic Regional Chamber** in Stanisławów (Żmudź commune) (1). There are workshops of baking traditional bread and preparing regional dishes. Old everyday objects can be seen in the **"Marynka" People's Chamber** in Rakołupy Duże (Leśniowice commune) (2). Located in the building of the local primary school, it collects collections donated by local residents. The collection of the **Ethnographic Museum of the village of Rivne** (commune of Rivne) (3), where the handicrafts of many generations of the inhabitants of Rivne have been gathered.

В **Етнографічній регіональній палаті** у Станіславові (гміна Жмудь) було зібрано понад 100 експонатів (1). Тут відбуваються майстер-класи з випікання традиційного хліба та приготування страв регіональної кухні. Ми можемо побачити давні повсякденні предмети у **Народній палаті "Маринка"** в місцевості Раколупи Дуже (гміна Лісневичі) (2). Розміщена в будинку давнішньої місцевої початкової школи, вона збирає колекції, які переказують місцеві мешканці. Дуже цікавими є також колекції **Етнографічного музею села Рівне** (гміна Рівне) (3), в якому зібрані вироби рукоділля багатьох поколінь мешканців Рівного. Варто їх відвідати, щоб побачити, як багато спільного мали колишні жителі цих територій.

1

3

1

3

2

3

Gmina Białopole (1)

W oparciu o tematykę Świąt Bożego Narodzenia zorganizowano warsztaty i wieczór tradycji bożonarodzeniowych polsko-ukraińskiego pogranicza. Celem działania było m.in. poznanie kultury i tradycji obydwu krajów. Uczestnicy podczas warsztatów opowiadali o tradycjach świątecznych w swoich krajach, wykonywali tradycyjne ozdoby bożonarodzeniowe. Poznawano wzajemne tradycje i obyczaje polsko-ukraińskie. Wspominano dawne czasy, niejednokrotnie odkrywając wspólne korzenie. W ramach projektu świetlica w Strzelcach została wyposażona w stoliki i krzesła.

Gmina Dorohusk (2)

Doskonałą okazją do prezentacji dziedzictwa kulturowego zarówno polskiego jak i ukraińskiego był Festiwal Kultury Ludowej w Turce. O jego bogactwie świadczyły występy zespołów ludowych, pokazy ginących zawodów tj. praca kowala , snycerza i garncarza, warsztaty rzeźbiarskie i rękodzielnicze. W Turce powstało również miejsce wypoczynkowe, z piecem grillowym, w który można upiec pyszne podpłomyki.

Białopole Commune (1)

Based on the theme of Christmas, workshops and an evening of Christmas traditions of the Polish--Ukrainian borderland were organized. The aim of the action was among others learning about the culture and traditions of both countries. During the workshops, participants talked about Christmas traditions in their countries and made traditional Christmas decorations. They got to know mutual Polish-Ukrainian traditions and customs. Old times were remembered, often discovering common roots. As part of the project, the common room in Strzelce was equipped with tables and chairs.

Dorohusk Commune (2)

The Folk Culture Festival in Turka was an excellent opportunity to present both Polish and Ukrainian cultural heritage. Its wealth was evidenced by the performances of folk groups, demonstrations of dying professions, such as the work of a blacksmith, woodcarver and potter, as well as sculpting and handicraft workshops. There is also a recreation area in Turka, with a grill oven, in which you can bake delicious flatbreads.

Гміна Білопілля (1)

На основі тематики Різдвяних свят були організовані майстер-класи та вечір різдвяних традицій польсько-українського прикордоння. Метою заходів було, між іншим, ознайомлення з культурою та традиціями обох країн. Під час майстер-класів учасники розповідали про різдвяні традиції у своїх країнах та виготовляли традиційні різдвяні прикраси. Учасники пізнавали взаємні польсько-українські традиції та звичаї. Вони згадували старі часи, часто відкриваючи спільне коріння. В рамках проекту також була обладнана столами та стільцями світлиця у Стшельцах.

Гміна Дорогуськ (2)

Фестиваль Народної Культури в Турці був ідеальною можливістю представлення як польської, так і української культурної спадщини. Про його багатство свідчили виступи фольклорних колективів, демонстрації вмираючих професій, таких як праця коваля, різьбяра та гончара, а також майстер-класи з ліплення та рукоділля. У Турці також створили зону відпочинку, з печею-гриль, в якій можна пекти смачні перепічки.

Gmina Leśniowice

„Po obu stronach Bugu" – warsztaty tradycji rękodzielniczych i kulinarnych. Pod takim hasłem w Domu spotkań „Na pograniczu kultur" w Kumowie Plebańskim odbył się cykl warsztatów, podczas których zgłębiano tajniki wykonywania tradycyjnych ozdób wielkanocnych, słowiańskich talizmanów i amuletów, filcowania wełny owczej, decoupage i batiku. Zajęcia kulinarne obejmowały przygotowanie potraw tradycyjnych, lokalnych i regionalnych.

Leśniowice commune

"On both sides of the Bug" - workshops on handicraft and culinary traditions. Under this slogan, a series of workshops was held in the Meeting House "On the border of cultures" in Kumowo Plebański, during which the secrets of making traditional Easter decorations, Slavic talismans and amulets, sheep wool felting, decoupage and batik were explored. Culinary classes included the preparation of traditional, local and regional dishes.

Гміна Лісневичі

"По обидва боки Бугу" - майстер-класи з традиційного рукоділля і кулінарії. Під цим гаслом у Домі зустрічей "На кордоні культур" у Кумові-Плебанському була проведена серія майстер-класів, під час яких учасники дізнавалися про секрети виготовлення традиційних великодніх прикрас, слов'янських оберегів та амулетів, валяння з овечої вовни, декупажу та батику. Кулінарні заняття включали приготування традиційних, місцевих та регіональних страв.

1

2

Gmina Żmudź (1)

Turniej Aktywności Kobiet to wydarzenie o charakterze rekreacyjno-integracyjnym zorganizowanym przy zalewie „Dębowy Las". Podczas turnieju odbyły się konkursy i zabawy „na wesoło", występy polskich i ukraińskich zespołów ludowych, do degustacji przygotowano lokalne potrawy. Celem turnieju było promowanie dziedzictwa kulturowego polsko-ukraińskiego pogranicza.

Gmina Wojsławice (2)

Festiwal Wielokulturowe Pogranicze to wydarzenie nawiązujące do trójkulturowej przeszłości Wojsławic. Nabożeństwa w kościele i cerkwi, tradycyjna modlitwa w synagodze, koncerty tradycyjnej muzyki polskiej żydowskiej i ukraińskiej, nauka tańca żydowskiego oraz tradycyjnych pieśni hebrajskich. W trakcie koncertów odbywały się warsztaty tematyczne, poświęcone kulturze polskiej, ukraińskiej i żydowskiej, oraz była możliwość degustacji dań z kuchni wyżej wymienionych kultur.

Żmudź Commune (1)

The Women's Activity Tournament is a recreational and integration event organized by the "Dębowy Las" reservoir. During the tournament there were competitions and games "for fun", performances of Polish and Ukrainian folk groups, local dishes were prepared for tasting. The aim of the tournament was to promote the cultural heritage of the Polish-Ukrainian borderland.

Wojsławice Commune (2)

The Multicultural Borderland Festival is an event referring to the tricultural past of Wojsławice. Church and Orthodox services, traditional prayer in a synagogue, concerts of traditional Polish Jewish and Ukrainian music, lessons of Jewish dance and traditional Hebrew songs reminded of the bygone times. In addition, during the concerts, thematic workshops devoted to Polish, Ukrainian and Jewish culture were held, and there was an opportunity to taste dishes from the cuisine of the above-mentioned cultures.

Гміна Жмудь (1)

Турнір Активності Жінок - це рекреаційний та інтеграційний захід, організований при затоці "Дубовий Ліс". Під час турніру відбувалися конкурси та ігри "для забави", виступи польських та українських фольклорних колективів, також для дегустації були запропоновані місцеві страви. Метою турніру було популяризувати культурну спадщину польсько-українського прикордоння.

Гміна Войславичі (2)

Фестиваль Полікультурного Прикордоння - це захід, пов'язаний із трикультурним минулим Войславичів. Богослужіння у костелі і церві, традиційна молитва у синагозі, концерти традиційної польської, єврейської та української музики, уроки єврейського танцю та традиційних єврейських пісень нагадували про минулі часи. Крім того, під час концертів відбувалися тематичні майстер-класи, присвячені польській, українській та єврейській культурі, а також була можливість дегустації страв з кухні вищезгаданих культур.

Transgraniczny Rajd Rowerowy

Inicjatywą wspierającą działania na rzecz rozwoju turystyki rowerowej w obrębie polsko-ukraińskiego pogranicza był transgraniczny rajd rowerowy po obu stronach Bugu. Na celebracji tradycji Nocy Świętojańskiej, nad zalewem „Maczuły" w Horodysku (gm. Leśniowice) spotkali się rowerzyści z terenu gmin: Białopole, Dorohusk, Dubienka, Horodło, Kamień, Leśniowice, Wojsławice, Żmudź oraz członkowie chełmskich grup rowerowych, podczas gdy cykliści z gminy Rivne świętowali Noc Kupały nad Jeziorem Huszczańskim (gm. Rivne).

Cross-border Bicycle Rally

An initiative supporting activities for the development of bicycle tourism, within the Polish-Ukrainian borderland, was the cross-border bicycle rally on both sides of the Bug River. Cyclists from the communes of Białopole, Dorohusk, Dubienka, Horodło, Kamień, Leśniowice, Wojsławice, Żmudź and members of Chełm bicycle groups met at the "Maczuły" reservoir in Horodysko (Leśniowice commune) to celebrate the tradition of the Midsummer Night. Rivne communes celebrated Kupała Night on Huszczańskie Lake (Rivne commune).

Транскордонний Велопробіг

Ініціативою, котра підтримала заходи, спрямовані на розвиток велосипедного туризму в межах польсько-українського прикордоння, став транскордонний велопробіг по обидва боки річки Буг. На святкуванні традиції Святоянської ночі над затокою "Мацули" в Городиську (гміна Лісневичі) зустрілися велосипедисти з гмін: Білопілля, Дорогуськ, Дубенка, Городло, Камінь, Лісневичі, Войславичі, Жмудь та члени холмських велосипедних груп, а велосипедисти з гміни Рівне святкували Ніч Купали на Гущанському озері (гміна Рівне).

Вітаємо з святом!
КУПАЛ І НАС ІВИ

Gmina Kamień

Wyznaczony szlak rowerowy ma długość 19,7 km. Początek trasy znajduje się w Pławanicach, biegnie przez: Rudolfin, Kamień-Kolonia, Kamień, Strachosław, Mołodutyn, Wolawce, Haliczany do Kumowa Plebańskiego w gminie Leśniowice. Tam łączy się ze szlakiem rowerowym „Malowniczy Wschód" przebiegającym przez gminy: Leśniowice, Wojsławice, Żmudź i Dorohusk. Na oznakowanie składają się tablice z graficznym przebiegiem szlaku, znaki i drogowskazy kierujące do wartych zobaczenia miejsc na terenie gminy.

Gmina Rivne

Szlak rowerowy na terenie gminy Rivne ma ponad 28 km długość. Na terenie obwodu wołyńskiego rozpoczyna się na granicy z Polską, przy przejściu granicznym w Dorohusku, prowadzi przez miejscowość Rivne oraz Borowe, miejscem docelowym jest Jezioro Huszczańskie. Jednym z punktów na trasie jest cmentarz ofiar Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA).

Kamień Commune

The designated bicycle route is 19.7 km long. The route begins in Pławanice, runs through: Rudolfin, Kamień-Kolonia, Kamień, Strachosław, Mołodutyn, Wolawce, Haliczany to Kumowo Plebański in the commune of Leśniowice. There it joins the "Picturesque East" bicycle trail running through the communes of: Leśniowice, Wojsławice, Żmudź and Dorohusk. The signage consists of boards with a graphic route of the trail, signs and signposts directing to places worth seeing in the commune.

Rivne commune

The bicycle trail in the Rivne commune is over 28 km long. In the Volyn Oblast, it starts on the border with Poland, at the border crossing in Dorohusk, then leads through the town of Rivne and Borowe, the destination is Lake Huszczańskie. One of the points on the route is the UPA victims cemetery.

Гміна Камінь

Визначений велосипедний маршрут має довжину 19,7 км. Початок траси знаходиться в Плаваничах, пролягає через: Рудольфін, Камінь-Колонію, Камінь, Страхослав, Молодутин, Волявце, Галічани до Кумова Плебанського у гміні Лісневичі. Там вона з'єднується із велосипедною стежкою "Мальовничий Схід", яка проходить через гміни: Лісневичі, Войславичі, Жмудь та Дорогуськ. Означення складаються із таблиць з графічним маршрутом стежки, знаків та дороговказів, які спрямовують до місць у гміні, які варто побачити.

Гміна Рівне

Велосипедна траса на території гміни Рівне має довжину понад 28 км. У Волинській області вона починається на кордоні з Польщею, на прикордонному переході в Дорогуську, потім веде через Рівне та Борове, а місцем призначення є Гущанське озеро. Одним із пунктів маршруту є кладовище жертв УПА.

Przy opracowaniu opisów obiektów korzystano / When developing the descriptions of objects, the following were used / При розробці описів об'єктів було використано наступне:

Literatura / Literature / Література**:**

1. S. Korpysz, P. Łapiński, A. Petruk, Rezerwaty przyrody powiatu chełmskiego, Chełm 2006.
2. Obiekty zabytkowe Chełma i powiatu chełmskiego. Zabytki architektury i budownictwa, Chełm 2008.
3. A. Saładiak, Pamiątki i zabytki kultury ukraińskiej w Polsce, Warszawa 1993.
4. Rezerwaty przyrody województwa lubelskiego, Lublin 2011.
5. Jan P. Hudzik, Dyskurs kresowy i kwestia Innego – wokół Chełmszczyzny, http://rcin.org.pl.
6. W. Reymont, Z Ziemii Chełmskiej, https://bbc.mbp.org.pl.

Strony internetowe / Websites **/** Веб-сайти**:**

1. Oficjalne portale i strony internetowe urzędów gmin leżących na terenie objętym projektem.
2. wikipedia.pl
3. polskiezabytki.pl
4. lubelskieklimaty.pl
5. prawosławie.pl
6. wyborcza.pl
7. przeglądprawosławny.pl
8. idziepoziemi.pl
9. pieknywschód.pl

Wydawca / Publisher / Видавець**:**
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemi Chełmskiej"
Plac Niepodległości 1/330, 22-100 Chełm

Mapa opracowana na podstawie openstreetmap
oraz location map Wikipedii
Map prepared on the basis of openstreetmap
and Wikipedia's location map / Карта підготовлена
на основі openstreetmap
та карту розташування Вікіпедії

Opracowanie tekstu / Text / Текст: Andrzej Kucharczyk

Tłumaczenie / Translation / Переклад**:**
język angielski – Magdalena Ryzner
język ukraiński – Wymownia Barbara Celińska

Zdjęcia części polskiej / Photos of the Polish part /
Фотографії польської частини**:**
Monika Kucharczyk, Andrzej Kucharczyk,
archiwum LGD Ziemii Chełmskiej,
archiwum gmin uczestniczących w projekcie

Zdjęcia strony ukraińskiej / Photos of the Ukrainian side /
Фотографії української сторони**:**
Serhii Solomianiuk,

Współpraca / cooperation / співробітництво**:** Sylwia Jasiuk

Opracowanie graficzne, produkcja / Graphic design,
production / Графічний дизайн, виробництво**:**
Agencja Wydawnicza PAJ-Press.

PL-BY-UA
2014-2020

Funded by
the European Union

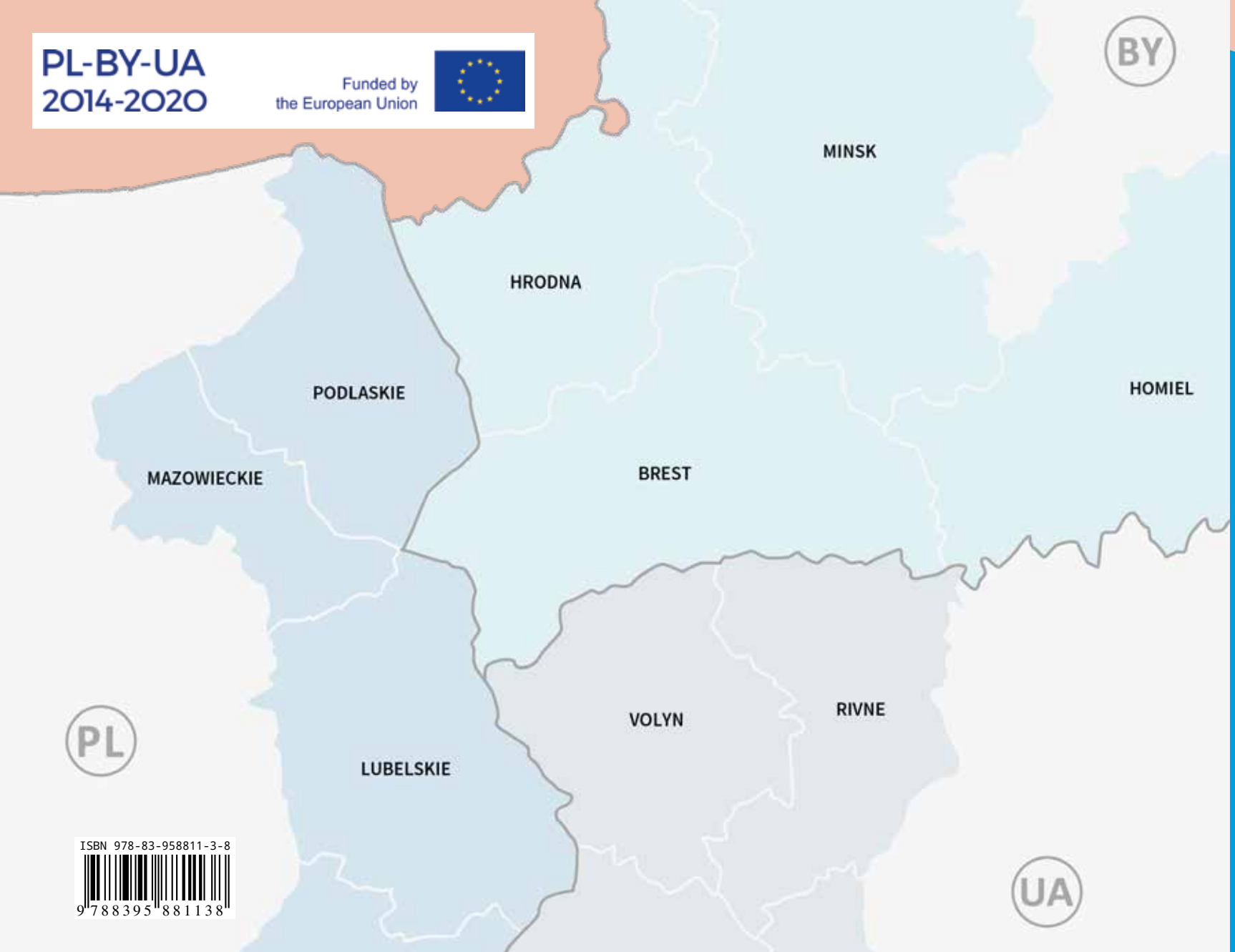

ISBN 978-83-958811-3-8
9 788395 881138